

**A Romániai Magyar Demokrata Szövetség
PROGRAMJA**

**Elfogadta az RMDSZ X. Kongresszusa.
Nagyvárad, 2011. február 26.**

PREAMBULUM

Kijelentjük, hogy mi, román állampolgárok, a magyar nemzet és az Európai Unió polgárai közösségének vagyunk tagjai.

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) a romániai magyarság különböző autonóm, területi, politikai és rétegszervezeteinek érdekvédelmi közössége, amely országos és helyhatósági szinten ellátja a romániai magyarság politikai és közképviselését, egyezteteti és ösztönzi a társadalmi önszerveződés különböző formáit.

A Szövetség tiszteletben tartja a politikai sokszínűség elvét. Az RMDSZ-en belüli platformok, ideológiai és politikai csoportok, műhelyek programjukban és tevékenységükben fejezik ki a romániai magyar társadalom tagolódását és sokféleségét. A Szövetség programjának, alapszabályzatának, szervezeti és működési egységének elismerése és tiszteletben tartása az eredményes politikai és társadalmi érdekképviselés alapfeltétele. Ugyanakkor az eszmei, ideológiai sokszínűség a romániai magyar társadalom alapvető értéke.

Az érdekvédelem elvi alapja: az egyetemes emberi jogok, a keresztény és humanista értékrend, az egyéni és kollektív nemzeti kisebbségi jogok, a parlamentáris demokráciára és esélyegyenlőségre épülő jogállamiság értékei. A Szövetség elutasít minden totalitarista, fasiszta, kommunista ideológiát és gyakorlatot, az antiszemitizmust, nacionalizmust, sovinizmust és rasszizmust. Határozottan fellép az etnikai beolvasztás és az erőszakos asszimiláció minden formája ellen.

Az RMDSZ határozottan elítéli az etnikai származás, nyelv vagy nemzeti kisebbséghez való tartozás alapján történő hátrányos megkülönböztetés minden formáját. Cselekvően támogatjuk a roma közösséget minden olyan legitim törekvésében, amelynek célja a diszkrimináció- és asszimilációmentes létfeltételek biztosítása, a sokrétű társadalmi beilleszkedésük elősegítése, illetve Románia egyenrangú állampolgáraiként való elfogadásuk.

Az RMDSZ elítél mindennemű más, így különösen a nem, faj, bőrszín, társadalmi származás, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, vagyoni helyzet, születés, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetést.

Az RMDSZ síkraszáll a vallási és lelkiismereti szabadság teljes körű érvényesüléséért.

Az érdekvédelemben és a közképviselésben az RMDSZ területi szervezetei, platformjai és társult tagjai - a programját elfogadó politikai, gazdasági, tudományos, szakmai, kulturális, vallási, ifjúsági stb. szervezetek - részt vesznek a saját területükhöz tartozó döntések kidolgozásában.

Nemzetpolitikai törekvéseink

Nemzetpolitikánk célja nemzeti identitásunk, anyanyelvünk, kulturális hagyományaink szülőföldünkön történő megőrzése és fejlesztése, a magyar közösség nemzeti-kulturális-gazdasági és osztársadalmi emancipációja, valamint a Kárpát-medencei magyar integráció.

A romániai magyarság Románia állampolgárainak közösségébe tartozik. Ezen belül önmagát - mint őshonos nemzeti közösséget - államalkotó tényezőnek, önálló politikai alanyként, s mint ilyen, a román nemzet egyenjogú társának tekinti. Nyelve, etnikuma, azonosságadata, kultúrája és hagyományai szerint a romániai magyarság, beleértve a csángó magyarságot is, a magyar nemzet szerves része, ugyanakkor az Európai Uniót alkotó népek közösségébe is tartozik. Elengedhetetlenül fontosnak tartjuk az uniós struktúrákban való jelenlétet és érdekképviselést.

Régi történelmi és kulturális szálak kötik azokhoz a népekhez, elsősorban a románokhoz és a németekhez, akikkel évszázadok óta együtt él. Nemzeti identitását továbbra is meg akarja őrizni; nem akar sem elvándorolni, sem a román nemzetbe beleolvadni, ehhez azonban közjogilag szavatolt önkormányzati rendszerrel, autonómiával kell rendelkeznie. Kizárólag számbelileg tekinti magát kisebbségnek. Otthonának vallja szülőföldjét, amelynek gazdasági és kulturális fejlődéséhez maga is hozzájárul.

Az RMDSZ a szülőföldhöz való jogot alapvető egyéni és közösségi, az Európai Unió intézményei által is elismert jognak tekinti, és azokat a megoldásokat támogatja, amelyek a magyar nemzeti közösséget saját szülőföldjén megtartják, erősítik és gyarapítják. Mindezek elérésének a leghatékonyabb módja és eszköze, hogy a romániai magyar nemzeti közösség rendelkezék közjogilag is szavatolt autonómiákkal, megfelelő önkormányzati intézményrendszerekkel.

Történelmi öröksége, kultúrája és hagyományai révén a romániai magyarság Erdélyhez mint történelmi régióhoz kötődik; ezért szerves része az erdélyiség nemzeti identitásának. A régió többi nemzeti közösségével együtt érdekelt Erdélynek mint egyenrangú és egyenértékű, de egymást hagyományosan kiegészítő kultúrák földjének a megőrzésében. Ezért meghatározónak tartja az erdélyi népek együttélésének intézményes hagyományait.

Az RMDSZ felelősséget érez minden romániai magyarért, meggyőződése, hogy az egyén, a család jóléte és szociális biztonsága a közösség boldogulásának feltétele.

Szövetségünk a belső önrendelkezés elve alapján feladatának tekinti olyan politikai, gazdasági, szociális, kulturális, jogi és közigazgatási keretek létrehozását, amelyek szavatolják a teljes jogegyenlőséget, a romániai magyar nemzeti közösség és más nemzeti kisebbségek egyéni és kollektív jogainak szabad érvényesítését. Célja egy olyan civil társadalom kialakítása, amely biztosítja minden állampolgár számára a jólét, a biztonság, a társadalmi igazságosság és szabadság méltányos szintjét, valamint a különböző nemzetiségű román állampolgárok harmonikus együttélését.

Az RMDSZ felvállalja a romániai magyarság identitásának megőrzésével kapcsolatos érdekek hatékony védelmét, sajátos érdekeinek képviselését. Az esélyek és eszközök biztosítását csak a jogállam keretei között létrehozott autonómiák intézményei révén tartja lehetségesnek.

Az autonómia:

- a demokratikus döntéshozatal és államszervezés gyakorlata;
- elv, amelynek a jogállam intézményeinek kiépítése során kell érvényesülnie;
- alapja az EU-ban is alapelveként kezelt önkormányzatiság és szubszidiaritás eszméje;
- érvényesülésének kerete a működő, hatékony, emberközpontú jogállam intézményrendszere;
- a nemzeti közösség joga, amelyet identitása védelmének kibontakoztatása, fejlesztése és megőrzése érdekében gyakorol;
- eszköz, amellyel a romániai magyarság szülőföldjén megalapozhatja gazdasági és kulturális fejlődését, megteremtheti megmaradásának anyagi, politikai és jogi feltételeit;
- stratégiai cél, amelyet az RMDSZ politikai tevékenységében és a civil társadalom szervezeteivel kialakított kapcsolataiban követ.

Az RMDSZ az autonómiaformák - beleértve a területi autonómiát is - jogi megfogalmazását és törvényhozás útján való érvényesítését kívánja elérni. Ezáltal szorgalmazza az általános decentralizálást és a szubszidiaritás elvének alkalmazását. Ennek érdekében az erdélyi etnikumok együttélésének pozitív hagyományaiból, valamint az Európában megvalósult, példaértékűnek tekinthető önkormányzati modellekből indul ki. Mindaddig, míg az ezt biztosító törvények meg nem születnek, az RMDSZ a maga által megszervezett belső választások útján

olyan autonómia tanácsokat hozhat létre, amelyek, korlátozott hatáskörben, a jogállam és az érvényben lévő törvények keretei között a közösség identitását érintő kérdésekben, korlátozott önkormányzati feladatokat látnak el.

A személyi elvű autonómia révén létrejön a romániai magyarság saját intézményrendszere az oktatás, a művelődés, a tájékoztatás, valamint a kulturális örökség védelmének a területén. Ezen autonómiát a romániai magyar közösséghez tartozó személyek által választott köztestületek gyakorolják. A magyar nemzeti közösség önkormányzata a szabad identitás elvét érvényesítő regisztráción alapuló választási névjegyzékek és az ennek alapján megtartott általános, titkos és közvetlen választás útján jön létre, amelynek szabályosságát külön törvény alapján az állam szavatolja.

Különös fontosságot tulajdonítunk a személyi elvű autonómia alapján működő Kulturális Autonómia Tanácsnak, a regionális önkormányzat megvalósítását célul tűző Székelyföldi Önkormányzatok Szövetségének.

A sajátos státusú helyi önkormányzatok által gyakorolt autonómia azon helyi közigazgatási egységeket illeti meg, amelyekben számottevő arányban élnek a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek, és a lakosság e státust népszavazás útján elfogadja.

A területi autonómia a helyi önkormányzatok társulásával jön létre.

Célunk, hogy a régiófejlesztés szervezési formái feleljenek meg a hagyományos kapcsolatrendszereknek és az Európai Unió követelményrendszerének.

Székelyföld az erdélyi magyarság legszámosabb térségi közössége. Az erős Székelyföld az erdélyi magyarság gyarapodásának egyik garanciája, ezért az RMDSZ kiemelt célja Székelyföld gazdasági-társadalmi megerősödésének szolgálata.

Elképzeléseink középpontjában áll, hogy Kovászna, Hargita és Maros megye együttesen alkossa a Székelyföldi Fejlesztési Régiót.

A székelyföldi autonómia olyan közjogi szervezési keretet, intézményes struktúrát jelent, mely a helyi hatóságok számára döntéshozatali jogosítványok átvételét jelenti az államtól a helyi jogosítványok tekintetében. Fontosnak tartjuk ezt a már kivívott jogok megtartása érdekében ugyanúgy, mint ezek szélesítése, a székelyföldi közösség jogainak és érdekeinek a hatékonyabb érvényesítésének érdekében. Az autonómia ugyanakkor többlet-hatáskörökkel is jár, a régió sajátos kulturális és nyelvi hagyományait és örökségét tekintve.

Támogatjuk a székely szimbólumok és színek minél szélesebb körű használatát, továbbá a .sic domain név bejegyzését.

Az erdélyi magyarság jövőjének pozitív alakulásához, az itthonmaradáshoz és közösségi biztonságérzetünk javításához szükséges a gazdasági fejlődés. Székelyföld jóléte az erdélyi magyarság megmaradásának egyik alapvetően fontos pontja. Az RMDSZ kormányzati szerepvállalásának sarkalatos pontja kell legyen a modernizáció, a jólét, a decentralizáció és az autonómia.

A Székelyföldön megvalósuló fejlesztéseknek az itt élők gyarapodását kell szolgálniuk. Székelyföld jövőjében legyen meghatározó szerepe a magas hozzáadott értékű élelmiszer-gazdaságnak, a megújuló energiát hasznosító zöldiparnak és az egészségmegőrzést szolgáló turizmusnak.

Ezeknek az ágazatoknak a versenyképessége érdekében a Székelyföld fejlesztésében fontos szerepet játszik a humántőke, azaz a térség munkaerő-kínálatának megfelelő minősége és motiváltsága, valamint az élelmiszer-gazdasághoz, zöldiparhoz és turizmushoz kapcsolódó üzleti szolgáltatások fejlesztése.

A Székelyföld gazdaságának tartóoszlopai a helyi kis- és közepes vállalkozások. A helyi és térségi politikumnak a székely vállalkozói világgal összefogva kell megvalósítania a közös fejlesztési céljainkat. Fejleszteni kell továbbá a meglévő ágazatokat, tisztázni kell az erdőhasználat kérdését, és rendezni kell az altalajkincsek kitermelésének jogát.

A gazdasági fejlődéshez elengedhetetlen az úthálózat rehabilitációja és az információs társadalom feltételeinek a megteremtése. Fontosnak tartjuk a meglévő úthálózat korszerűsítését és előkészítését gyorsforgalom lebonyolítására. Székelyföldnek gyorsforgalmi utakra és autópályára van szüksége.

A székelyföldi idegenforgalom fejlesztésében főként arra kell figyelni, hogy a fejlődésfolyamat térségünk adott társadalmi és természeti adottságainak megfelelően történjen.

A romániai régiók közül Székelyföld elsősorban sajátos nyelvi kultúrája révén emelkedik ki. A magyar nyelv meghatározó szerepet tölt be a székelyföldi kultúra megőrzésében és továbbfejlesztésében. Ezért szorgalmazzuk a magyar és a román nyelv egyenrangú használatát Székelyföldön, azaz a magyar nyelv hivatalossá tételét régiókon belül. Továbbá azt is fontosnak tartjuk, hogy Székelyföldön a nyelvi csoportok arányos képviselője mindenkor biztosítva legyen.

A minőségi magyar felsőoktatás hangsúlyos jelenléte nélkül Székelyföldnek esélye sem lehet arra, hogy fenntartható saját jövőt építsen. Fontos, hogy a magyar diákok számára minden szinten elérhető legyen a minőségi magyar oktatás.

Interetnikus környezetben az eltérő élethelyzetek lehetőségei nagymértékben különböznek. A jelentősebb létszámú közösségek esetében az oktatási-kulturális intézményrendszer fejlettsége, a civil társadalom ereje, a magyar egyházak, valamint a bővülő önkormányzati lehetőségek esélyt nyújtanak a nemzeti önazonosság megőrzésére, azonban a szórványban élők helyzete kiemelt figyelmet érdemel.

Szórványközösség alatt azt az interetnikus környezetben élő nemzeti közösséget értjük, amely külső segítséget igényel nemzeti identitása megőrzése és továbbadása szempontjából. Kiemelt célunk az intergenerációs asszimiláció fékezése, negatív hatásának csökkentése, valamint az átfogó nyelvi tervezés, az anyanyelv használati körének kiszélesítése.

Ennek érdekében szükségesnek tartjuk a szórványközpontok, oktatási intézmények és kollégiumok további fejlesztését és hálózatba integrálását. Hasznosnak tartjuk a székelyföldi és a többi, többségében magyarok által lakott régió, valamint a szórványban élő közösségek között kialakuló testvérkapcsolatokat, kulturális programokat. Kiemelt odafigyelést igényelnek a nagyvárosi szórványok, ahol elsősorban az oktatási és kulturális intézményrendszer hiányosságait kell pótolni. Meggyőződésünk, hogy radikálisan növelni kell a szórványprogramok költségvetését.

Az elmúlt évtizedekben megnövekedett kivándorlások következtében mind a Kárpátokon kívüli megyékben, mind Nyugat-Európában vagy a világ más tájékán jelentős lélekszámú diaszpóra, valamint tartósan külföldön munkát vállaló népesség keletkezett. Fontos a velük való kapcsolatok ápolása, annak tudatosítása, hogy számíthatunk rájuk, hazavárjuk őket: tapasztalataik, tudásuk, kapcsolataik törekvéseink fontos támasza lehet.

Kiemelkedően fontosnak tartjuk továbbá a következőket:

- a széles körű decentralizáció és szubszidiaritás elve alapján a helyi közigazgatás regionális, helyi önkormányzati (megyei, városi és községi), valamint kistérségi (önkormányzati társulások) szinteken való fejlesztését;

- olyan társadalmi feltételek kialakítását, amelyek alapján minden állampolgár szabadon vállalhatja, őrizheti és ápolhatja nemzeti identitását, használhatja nemzeti szimbólumait, anélkül, hogy ezáltal bármiféle társadalmi, erkölcsi vagy jogi diszkriminációnak lenne kitéve;
- törvényes keretek biztosítását az anyanyelv szabad használatára a társadalmi élet különböző területein;
- a romániai magyar közösség saját művelődési intézményhálózatának, az oktatás és a szakemberképzés minden formáját és fokát magában foglaló anyanyelvű oktatási hálózat létrehozását;
- a romániai magyar nyelvű írott és elektronikus sajtó anyagi, gazdasági, szakmai és szociális feltételeinek javítását, színvonalának emelését, a tárgyilagos tájékoztatásra való törekvések támogatását;
- a romániai magyar nemzeti közösségnek a létező etnikai arányokat figyelembe vevő részesedését a központi és helyi költségvetés kulturális és oktatási forrásaiból;
- tudományos és kulturális ösztöndíjak alapítását, illetve hasonló jellegű díjak létrehozását és odaítélését.

Szorgalmazzuk a különböző nemzetiségű román állampolgárok közötti harmonikus együttélési formák kialakítását, a sokrétű interetnikus kapcsolatok megeremtése, egymás kölcsönös, valós megismerése érdekében, tehát:

- a nacionalizmus, sovinizmus és antiszemizmus, a gyanakvás és a nemzeti előítéletek, a verbális agresszió visszaszorítását; a mindenfajta másság iránti tolerancia és a társadalmi szolidaritás szellemétől áthatott közhangulat kialakítását;
- a nacionalista, sovinizta és antiszemita uszítás bármely formájának (alaptalan vádaskodás, rémhírterjesztés, kollektív bűnösség sugalmazása, faji előítéletek propagálása stb.) törvény általi büntetését;
- a felmerülő érdekkonfliktusok esetén az érdekek jóhiszemű, civilizált párbeszéd révén való rendezését;
- ösztársadalmi szinten a megbékélés megvalósítását, aminek elengedhetetlen feltétele Románia minden állampolgárának teljes jogegyenlősége, a társadalmi igazságtalanságok és az etnikai alapon történő hátrányos megkülönböztetés teljes felszámolása és jóvátétele;
- a nemzeti kisebbségek azon jogának feltétlen elismerését, hogy országukat otthonuknak tekintsék, és senki se minősíthesse őket másodrendű állampolgároknak;
- közösségi jogsérelmeink orvoslását, nevezetesen az 1989. decemberi események, illetve az 1990. márciusi magyarelles pogrom után igazságtalanul meghurcoltak, valamint politikai száműzetésbe kényszerítettek jogi és erkölcsi rehabilitálása érdekében indított küzdelmet.

Az anyanemzettel, a többi határon túli magyar közösséggel, a világon bárhol élő magyarsággal való kapcsolatok ápolása terén célul tűzzük ki:

- Magyarország határain belül élő magyar közösségekkel való természetes kapcsolatok fenntartását és ápolását, legyen az személyi, intézményi, kulturális, gazdasági vagy politikai jellegű;
- a Kárpát-Medence más országaiban élő magyar közösségek, így a szlovákiai, ukrainai, szerbiai, horvátországi, szlovéniai és ausztriai magyarok természetes szövetségeseinként és partnereinként való kezelését;
- intézményeink, szervezeteink, egyesületeink kulturális, politikai kapcsolatainak előmozdítását, a szakmai tapasztalatcserék kiszélesítését, egymás nemzetközi fórumokon történő kölcsönös támogatását, az információ országhatárokon át történő szabad áramlásának biztosítását;

- szorgalmazzuk a kulturális és oktatási intézmények programszintű integrációját;
- az Európai Unió kívüli államokban élő magyarokkal való kapcsolattartás erősítését, ezen közösségek lehetőség szerinti támogatását.

A jogállam továbbépítése

Az RMDSZ szorgalmazza a romániai intézményrendszer, a működési elv és a társadalom általános demokratizálásának és korszerűsítésének folytatását:

- a parlamentáris jogállam megerősítését és megfelelő működtetését, a politikai rendszer demokratikus pluralizmusának, az európai jogrend szellemének és követelményeinek megfelelően; elvárja az eltérő nézetek és érdekek tiszteletben tartását, politikai képviseletük jogosságának elismerését; a romániai magyarság arányos, törvény által szavatolt képviseletének a biztosítását a helyi és központi államigazgatási hivatalokban, valamint az Európai Unió intézményeiben, hivatalaiban és testületeiben;
- a jogállamiság keretében az elfogadott jogszabályok következetes betartását, a jogkövető magatartás érvényesítését mind a természetes, mind a jogi személyek esetében, kiemelten az állami hatóságok vonatkozásában;
- az igazságszolgáltatás valós, hatékony, független és szakszerű működését, a korrupció minden formája elleni szervezett, eredményes és politikamentes küzdelmet;
- a nemzetbiztonsági szervek fölötti polgári ellenőrzés bővítését, és ezen szolgálatokban tapasztalható nacionalista beállítottság megszüntetését;
- az európai szociális piacgazdaság elveire épülő gazdasági szerkezet megerősítését és korszerűsítését;
- az ország európai uniós tagsága által nyújtotta új lehetőségek kihasználását, az európai gazdasági térséghez és életszínvonalhoz történő felzárkózás folyamatának felgyorsítását, a szociális biztonságon alapuló jóléti társadalom kialakulását, mely egyben biztosíthatja a szülőföldön való megmaradás és érvényesülés lehetőségét;
- az alapvető emberi jogok és szabadságjogok (az élethez, a munkához vagy a méltányos munkanélküli-segélyhez, indokolt esetben karitatív támogatáshoz, a szakmai átképzéshez, valamint törvény által szabályozott munkaidőhöz és fizetett szabadsághoz, a szólás- és sajtószabadsághoz, az emberi méltósághoz és a szülőföldhöz való joghoz, a vallás- és lelkiismereti szabadsághoz, az egyesüléshez, az egyén közéleti szerepvállalásához, a lakhely szabad megválasztásához, a személyi szabadsághoz való jogok), valamint minden nemzeti kisebbség kollektív jogainak alkotmányos garanciáját és tényleges tiszteletben tartását, a kisebbségek védelmére vonatkozó nemzetközi dokumentumok szellemében, függetlenül attól, hogy azok teljesítésére Románia kötelezettséget és felelősséget vállalt vagy sem;
- az állampolgárok szociális védelme érdekében olyan intézkedések fogantatását, amelyek ellensúlyozzák a munkanélküliség és az infláció káros hatásait; hatékony szociális védelmi rendszer bevezetését; a szakszervezetek által az alkalmazottak számára biztosított hatékony érdekvédelmet elősegítő rendelkezések meghozatalát. Az RMDSZ szociálpolitikájának alapelve a társadalmi szolidaritás összekapcsolása az egyén szociális felelősségével. A társadalmi megsegítés önmagában nem lehet célravezető, szükség van arra is, hogy a rászorultak mozgósítsák saját energiájukat is helyzetük javítására;
- a helyi demokrácia elvei alapján a helyi hatóságok és önkormányzatok, kistérségi társulások és közigazgatási hatáskörrel rendelkező régiók keretében a kisközösségek, az önfenntartó civil társadalom, valamint a közigazgatási és szolgáltatási intézmények hatékony megszervezését és működtetését, a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájának rendelkezéseinek szellemében.

Az RMDSZ teljes jogú résztvevője a romániai politikai életnek. Jelölteket állít parlamenti, elnöki, helyhatósági és európai parlamenti választásokon. Képviselői a parlament két házában önálló frakciót alkotnak. Saját programja megvalósítását követve, megfelelő testületeinek határozata alapján - kormányalakítás érdekében - koalícióra léphet más politikai szervezetekkel, a kormányprogramnak megfelelően részt vehet a kormányzati munkában. Alapelveihez híven vesz részt a parlamenti munkában. Politikai stratégiája szerint sajátos célkitűzései egybeesnek a román társadalom demokratizálódásával. Éppen ezért a román társadalom demokratikus erőit és pártjait természetes szövetségeseinek tekinti, és az etnikai érdekvédelem terén együttműködik az ország nemzeti kisebbségeinek szervezeteivel. Nem köt elvtelen kompromisszumokat.

Aktívan részt vesz a jogalkotásban. Céljának tekinti a jogharmonizáció megvalósítását, a túlszabályozás megszüntetését, a jogbiztonság megerősítését. A magyar nemzeti közösség érdekeit szem előtt tartva következetesen küzd azért, hogy a parlamentben elfogadott törvények minél hatékonyabban segítsék elő az egész társadalom demokratizálását, tartalmukban és formájukban jobban illeszkedjenek a modern európai elvekhez és normákhoz.

Ugyanakkor következetesen fellép azért, hogy az Európai Parlamentben megismertesse a magyar nemzeti közösség problémáit, és érvényt szerezzen a helyi közösségek által megfogalmazott megoldásoknak.

Meggyőződésünk, hogy az európai felzárkózás egyik alapkövetelménye a megfelelő régiófejlesztési stratégiák és programok kidolgozása és végrehajtása. Ehhez a létező, hibásan kialakított gazdasági fejlesztési régiók nem megfelelőek. Az RMDSZ szorgalmazza a hagyományos, történelmileg kialakult, a létező etnikai arányokat figyelembe vevő és gazdaságilag igazolt régióknak a kialakítását, melyek törvényben megszabott, széles körű döntési és végrehajtási hatáskörökkel és önálló választott testületekkel rendelkeznek. Az európai regionális együttműködés kialakítása és fejlesztése érdekében aktívan részt vesz az európai régiós fejlesztési programok végrehajtásában.

Ezek az elvek vezérlik mind a törvénytervezetek kezdeményezése és kidolgozása során, mind a parlamenti vitákban, mind pedig abban, ahogyan a szavazatra bocsátott törvényjavaslatok elfogadása vagy elutasítása mellett dönt. Sürgető gondjaink megoldását interpellációk benyújtásával is igyekszik elősegíteni. Parlamenti tevékenységének hatékonyabbá tételében érdekében együttműködik más demokratikus parlamenti csoportokkal.

A tényleges helyi autonómiát megvalósító helyi önkormányzatokat a demokratikus átalakulás alapjainak tekinti. Választott és kinevezett tisztségviselői tevékenyen részt vesznek a helyi, megyei tanácsok, az állami közigazgatás különböző intézményeinek munkájában.

Szorgalmazzuk önálló önkormányzati struktúrák rendszerének létrehozását, a közösség által történő fenntartását, valamint ennek állami és uniós forrásokból történő támogatását.

Az RMDSZ célja olyan jogi és intézményrendszer létrehozása, amelynek keretében a civil társadalom szabadon szerveződhet és fejlődhet, felelős állampolgárokat nevelhet, gyakorolhatja az államhatalom feletti civil kontrollt. Támogatja a civil társadalom öfenntartó intézményeinek, az öntevékeny egyesületeknek és alapítványoknak létrejöttét, valamint működését.

Keresi az együttműködés lehetőségeit, és ápolja a kapcsolatokat a sajtóval annak érdekében, hogy a közvélemény számára ismertté tegye a romániai magyarság problémáit és saját céljait. Kommunikációs stratégiájának alapelve a hiteles tájékoztatás.

Az RMDSZ, értékelve a történelmi magyar egyházak közösségmegtartó szerepét, együttműködik velük, támogatja őket, és számít támogatásukra.

Külkapcsolataiban az RMDSZ igyekszik hozzájárulni a romániai magyar nemzeti közösség érdekeinek és céljainak nemzetközi ismertetéséhez és elfogadtatásához, az európai kisebbségvédelmi normák további fejlesztéséhez, a kelet-közép-európai népek politikai, kulturális és gazdasági közeledéséhez.

Az RMDSZ a romániai magyarság érdekvédelmét és közképviselését a különböző autonóm területi, politikai, társadalmi és szakmai - a Szövetséggel országos szinten társult - szervezetekkel együtt látja el, a kölcsönös támogatás jegyében.

Az RMDSZ támogatja szervezeteinek együttműködését a megfelelő román és külföldi szervezetekkel.

A Szövetségnek határozott szándéka, hogy szorosan együttműködik az országban élő más nemzeti kisebbségek érdekvédelmi szervezeteivel, kezdeményezi, hogy egyes kérdésekben közös állásfoglalást alakítson ki.

A Szövetség nem kötelezi el magát feltétel nélkül semmilyen politikai szervezet mellett. Az RMDSZ-nek az ország politikai pártjaihoz, valamint a kormányhoz való viszonyát elsősorban az szabja meg, hogy ezeknek milyen a hozzáállása az ország demokratizálódási folyamatához, ezen belül a nemzeti kisebbségi jogok biztosításához. Fenntartjuk az építő párbeszédet velük, elfogadva e pártokkal a koalíciós lehetőségeket is.

A Szövetség - az általa kijelölt vagy a választásokon indított, a központi államhatalmi és a helyhatósági szervekbe bekerült tagjain keresztül - részt kér a hatalomból. Szükségesnek tartja, hogy a helyi és központi államhatalmi-közigazgatási szervekbe az RMDSZ javaslatának figyelembevételével nevezzék ki a magyar tisztségviselőket.

Az RMDSZ a következő dokumentumokat tartja irányadónak és kötelezőnek, az azok betartásának ellenőrzésére szolgáló mechanizmusokkal együtt:

- az EBEÉ Helsink-i Záróokmányát (1975. 08. 01.);
- az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése 1201/1993. számú Ajánlását és az 508-as számú Határozatát;
- az EBEÉ emberi dimenzióval foglalkozó Koppenhágai Találkozójának (1990. 06. 29) záródokumentumát;
- az EBEÉ Helsink-i Konferenciájának (1992. 07. 9-11.) Záródokumentumát;
- az ENSZ Közgyűlésének a nemzeti vagy etnikai, vallási és nyelvi kisebbségekhez tartozó személyek jogairól szóló, 1992. december 18-án kelt Nyilatkozatát;
- a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Chartáját;
- Románia és a Magyar Köztársaság között a megértésről, az együttműködésről és a jószomszédságról kötött szerződést;
- Keretegyezményt a nemzeti kisebbségek védelméről (Európa Tanács, 1995);
- Nyilatkozatot a román - magyar stratégiai partnerségi kapcsolatokról és együttműködésről Európáért a XXI. században (2002.);
- Románia csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmányt.

I. GAZDASÁG

Az RMDSZ gazdasági programjának társadalmpolitikai célkitűzései:

- az állampolgárok életszínvonalának jelentős emelése, életkörülményeik javítása;
- a középréteg gyarapítása és megerősítése;
- az elszegényedés csökkentése, a szülőföldön maradás és a felemelkedés esélyeinek javítása;
- az európai szociális piacgazdaság elveit követő, jól működő, fenntartható fejlődést biztosító konszolidált piacgazdaság kialakítása, amelyben érvényesül az állam makrogazdasági szintű szabályozó és ellenőrző szerepe a gazdasági válságok elkerülése, illetve hatásainak csökkentése érdekében, összehangoltan az Európai Unió szintű vonatkozó szabályozásokkal;
- a feketegazdaság és az adócsalás visszaszorítása;
- vállalkozásösztönző környezet kialakítása;
- a versenyképesség elvén alapuló esélyegyenlőség biztosítása vállalkozóinknak: egyenlő részvétel a helyi vagy országos szintű gazdasági tevékenységekben;
- a gazdaságfejlesztési alapok átlátható pályázati rendszerrel történő elosztása;
- a magyarlakta területek infrastrukturális és gazdasági fejlesztése, különös tekintettel a Székelyföldre;
- olyan költségvetés-politika kialakítása, amely tényleges támogatást nyújt a kisebbségi közösségeknek és helyi önkormányzatoknak;
- a társadalom szociális érzékenységét és tűrőképességét, valamint az EU korszerű szociális modelljeit figyelembe vevő gazdaságpolitika kialakítása.

1. Gazdaságpolitikai célok

- a gazdaság versenyképességén és a fenntartható fejlődés elvein alapuló dinamikus gazdaságpolitika kialakítása, amely maga után vonja a társadalom egészében érzékelhető életszínvonal-javulást, illetve a reálkeresetek növekedését;
- a foglalkoztatás bővítése, új munkahelyek létrehozása;
- a romániai gazdaságnak az EU-s követelményekhez való igazítása, a romániai és az uniós átlag közötti fejlettségi különbségek csökkentése, a közösségi források hatékonyabb felhasználása;
- Románia területfejlesztési stratégiájának az EU kohéziós fejlesztési politikáját követő korszerűsítése, amely biztosítja a helyi regionális és országos területfejlesztési tervek, a város- és vidékfejlesztés összehangolását, a városfejlesztési integrált programok hangsúlyos jelenlétét különböző európai uniós programokban;
- az erdélyi térségek (Partium, Belső-Erdély, Székelyföld) kulturális és természeti erőforrásait, sajátosságait figyelembe vevő fejlesztési programok kiemelt támogatása;
- Székelyföld (Hargita, Kovászna és Maros megye) sajátos helyzetét és adottságait figyelembe vevő térségspecifikus fejlesztési programok kidolgozása és megvalósítása, a beruházások ösztönzésére, új munkahelyek létrehozására és korszerű technológiák bevezetésére a székelyföldi hagyományos iparágakba;
- a vidéken élők életkörülményeinek javítása életképes és átfogó vidékfejlesztési politika kialakítása által;
- a magyarlakta területek infrastrukturális fejlesztése, az állami költségvetésből való méltányos részesedés biztosítása;
- az európai uniós tagságból származó lehetőségek teljes körű kihasználása, az EU-s költségvetésből származó források hasznosítása kiemelten a magyarlakta vidékek fejlesztésére;

- a mezőgazdaság az EU közös agrárpolitikája (KAP) szerinti szerkezeti átalakítása, az agrárium felkészítése az önmagát megújítani és fenntartani képes vidéki társadalom kialakítására;
- vállalkozásösztönző, kedvező és kiszámítható gazdasági környezet kialakítása, a kis- és középvállalatok hatékony támogatása, a hazai vállalkozói réteg versenyképességének növelése;
- a modernizáció ösztönzése, a beruházási arány jelentős növelése, elsősorban az infrastruktúra fejlesztésének gyorsítása.

2. Stratégia

Románia gazdaságfejlesztési stratégiájában kapnak nagyobb hangsúlyt az export, az agrárium és az idegenforgalom növelésére, valamint a szolgáltatások fejlesztésére irányuló törekvések. Ezt elsősorban a humán erőforrás fejlesztésével, az innovációval, valamint magas technológiájú, termelő beruházásokkal lehet elérni. Elő kell segítenünk a hatékony hazai vállalkozói réteg kialakulását, amely tényezője az európai, illetve a nemzetközi gazdaságnak.

Országunk számára elengedhetetlen, hogy a gazdaság középpontjába a versenyképességet, a fenntartható fejlődést állítsa, továbbá hogy hasznosítsa azokat a lehetőségeket, amelyek az EU új gazdasági kormányzásának elemeiből származnak: a zöldgazdaság, a környezetkímélő technológiák minél szélesebb körű alkalmazása, az energiahatékonyság növelése, a kutatás és az innováció serkentése, a tudásalapú társadalom kiterjesztése, a modern kommunikációs eszközök és az elektronikus kereskedelem térnyerése. Az RMDSZ az ezekhez való gyors csatlakozást ösztönzi.

3. Életszínvonal-politika

A népességmegtartáshoz, az elvándorlás csökkentéséhez, illetve az elszegényedés megállításához szükséges feltételek:

- a bérek és nyugdíjak vásárlóértékének megőrzése a gazdasági termelékenység növekedésével arányosan;
- új munkahelyek létrehozása elsősorban a magas hozzáadott értékű gazdasági ágazatokban;
- a gazdasági ágazatok átalakítása, a költségvetési intézmények ésszerűsítése következtében felszabaduló munkaerő átképzése és foglalkoztatásának megoldása;
- olyan nyugdíjrendszer bevezetése, amelyben biztosítva van a nyugdíjak méltányossága, kiszámíthatósága és biztonsága, a nyugdíjaztatás időpontjától függetlenül;
- a rászorultság elve alapján működő szociális ellátás;
- a családtámogatási formák bővítése, a juttatások mértékének az inflációt követő növelése úgy, hogy az egy gyerek után járó támogatás haladja meg az átlagbér 10%-át;
- a családtámogatásban való részesülés a rászorultság elve alapján és a gyermek iskolalátogatása feltételeként történjen.

4. Foglalkoztatáspolitikai

A Szövetség célja a magas szintű foglalkoztatottság, minőségi munkahelyek teremtése, a szegénység elleni fellépés. Ezt segíti a közterhek mérséklése, a részmunkaidős foglalkoztatás, a bedolgozói munka ösztönzése, illetve az átképzést, a felnőttképzést, a munkahelyteremtést elősegítő programok támogatása. Ennek érdekében fontosnak tartjuk:

- a fenntarthatóság, jogbiztonság és rugalmasság elvei alapján működő, a globális gazdasági versenyben helytálló munkaerő-piaci szabályozás bevezetését;
- a nem hagyományos munkavégzési formák jogi kereteinek kialakítását;

- a pályakezdő fiatalok foglalkoztatását ösztönző programok bevezetését és alkalmazását;
- a munkaközvetítéssel, tájékoztatással és tanácsadással foglalkozó intézményhálózat bővítését a magáncégek és civil szervezetek bevonásával, valamint ezek pályázati úton történő támogatását;
- a képzési rendszer piacérzékennyé alakítását;
- olyan adórendszer kialakítását, amely a munkaadókat a személyzeti állomány képzésére, minőségi fejlesztésére, ismeretek naprakészen tartására serkenti, a humánerőforrás folyamatos képzését és átképzését finanszírozza;
- a gazdaságfejlesztési stratégiák kialakításánál a rendelkezésre álló humánerőforrás mennyiségének, minőségének és területi megoszlásának figyelembevételét.

5. Ágazati politikák

a) Ipar

A hazai termékek a minőséggel és sajátos arculattal, márkanevvel lehetnek versenyképesek a külföldi piacokon. Szem előtt tartva ezeket a továbbiakban is támogatjuk azon programokat, amelyek az exportpotenciállal rendelkező ágazatokat segítik. Ezekben a programokban megfelelő szerepet kell kapniuk a „transzilvanikumok”-nak. Népszerűsíteni kívánjuk a hazai termék mellett az erdélyi hagyományokat és szokásokat is, szorgalmazzuk az erdélyi és székelyföldi brand kialakítását és ennek megismertetését az Európai Unióban, így növelve az erdélyi megyék - különösképpen a székely és belső-erdélyi megyék - hozzájárulását az ország külkereskedelméhez.

További célkitűzéseink:

- országunk energiatartósságának csökkentése, mielőbbi bekapcsolódás az európai földgázszállító hálózatokba;
- a köz- és magánszféra társulásának (PPP) igény szerinti használata a közszolgáltatások, valamint közberuházások megvalósítása és működtetése terén;
- a fejlesztési alapokhoz való hozzáférés biztosítása környezetkímélő csúcstechnológiákat meghonosító, valamint műszaki újításokat és találmányokat hasznosító vállalkozások számára, a kutatásfejlesztési tevékenység támogatása, a nemzetközi programokba való bekapcsolódás elősegítése;
- minőségi ipari infrastruktúra és kötődő szolgáltatások kialakítása, zöldmezős beruházások (ipari, logisztikai, business parkok) kiemelt támogatása, az ehhez szükséges költségvetési források biztosítása.

b) Kis- és középvállalkozások

Felismerve a kis- és középvállalkozások munkahelyteremtő erejét, valamint társadalmi kohéziós szerepét, szükségesnek tartjuk a vállalkozói réteg versenyképességének növelését:

- a kis- és középvállalkozások szakmai társulásainak támogatásával és ezek érdekvédelmi szerepének növelésével;
- a kezdő innovatív vállalkozások támogatási rendszerének kidolgozásával, vállalkozói központok létrehozásával, fejlesztési projektek finanszírozásával;
- a hazai kis- és középvállalkozások nemzetközi piacra jutásának elősegítésével;
- a kis- és középvállalkozások fejlesztését célzó kedvezményes hitel- és garanciaalapok feltőkésítésével, ezek összehangolt újragondolásával, az önerő-finanszírozást igénylő beruházások, európai támogatások sikeres kivitelezése érdekében;
- a kutatás és fejlesztés (K+F) területén működő kis- és közepes vállalatok kiemelt támogatásával;

- az egyablakos ügyintézés gyakorlati alkalmazásával a vállalkozók számára, amely a bürokrácia csökkentését jelenti, végül pedig állami és magánmegtakarítást eredményez;
- a késedelmes állami kifizetések európai irányelvének mihamarabbi alkalmazásával, az egyenlő bánásmód elve alapján büntetőkamat felszámolásával az állami tartozások után.

c) Mező- és erdőgazdálkodás, vidékfejlesztés

A versenyképes ágazatok kialakulásával, az EU szabályozási rendszerének és mechanizmusainak átvételével a mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma a következő időszakban csökkenni fog. A vidéken élők számára elfogadható életszínvonal biztosítása érdekében elengedhetetlen egy tudományosan megalapozott, időtálló, politikai irányzatoktól független agrárstratégia kidolgozása. Ennek célja a gazdálkodás kiszámíthatóvá és jövedelmezővé tétele, valamint a falu népességmegtartó erejének növelése.

Ezért szükséges:

- a mezőgazdaság fokozatos beillesztése egy átfogó vidékfejlesztési programba, amelyben a termelés kiegészül a környezetvédelmi feladatok ellátásával, a táj ökológiai értékeinek védelmével, ápolásával oly módon, hogy az új feladatok új jövedelemforrást is jelentsenek;
- az EU 2013 utáni Közös Agrárpolitikája (KAP) kidolgozásakor a tagállamok közötti diszkrimináció felszámolása, a két pilléren alapuló KAP megtartása.
- új, nemzeti kiegészítő támogatási (top-up) rendszer kidolgozása a 2011 – 2013-as időszakra.
- egyszerűbb, átláthatóbb, igazságos és időben meghirdetett pályázattalra épülő támogatási rendszer bevezetése oly módon, hogy az agrárium szereplői számára biztosítva legyen a támogatásokkal kapcsolatos konzultáció és véleményezés;
- a mezőgazdasági irányítás elévült intézményrendszerének gyökeres megújítása, falugazdász szolgáltatások létrehozása, az agrárkamara-rendszer bevezetése;
- új piacsabályozási rendszer bevezetése, amely megteremti az értékesítési és jövedelmbiztonságot a meghatározó jellegű mezőgazdasági termékek esetében;
- a termelői/beszállítói oldal jogszabályi védelme a nagykereskedelmi hálózatok erőfölényével szemben;
- a helyi alapanyag-termelők előnyben részesítése a közétkeztetés esetében (közbeszerzési eljárás eltörlése);
- a tulajdonjog garantálása, a birtok egységének védelme, a tagosítás, a földcsere, a földvásárlás, a mezőgazdasági földbérlés, az ésszerű birtokstruktúra feltételeinek kialakítása;
- önkormányzati regionális földalap létrehozása (területvásárlás, tagosítás, tagosított területek eladása érdekében);
- hazai pénzügyi rendszer hitelezési technikájának fejlesztése, a finanszírozási rendszer modernizálása, a hitel-kihelyezési konstrukciók bővítése, a bürokratikus ügyintézési eljárások egyszerűsítése;
- az agrártermelés természeti kockázatának elviselhetőbbé tétele érdekében katasztrófa-kár-nyhítási rendszer kialakítása, az ehhez szükséges költségvetési források évenkénti biztosítása egy elkülönített katasztrófaalap feltöltésével;
- az áruértékesítés biztonságosabbá tétele érdekében beszerző-értékesítő szövetkezetek létrehozásának támogatása;
- a kataszteri nyilvántartás reformja és digitalizálása, amely elengedhetetlen a föld adásvételéhez, minőségi paraméterek szerinti nyilvántartásához, a föld piaci árának megállapításához, a mezőgazdasági termelés célirányos támogatásához;
- a termőföldtől a fogyasztóig terjedő élelmiszer-biztonsági rendszer továbbfejlesztése;
- a vidéki mezőgazdasági infrastruktúra fejlesztése;

- kis kapacitású (kistérségi) vágóhidak, hús- és tejfeldolgozó egységek létrehozásának támogatása, a szükséges jogi keret megteremtése;
- a kézművesség támogatása;
- az agrárturizmus támogatása és népszerűsítése, helyi, hagyományos termékek turisztikai egységekben történő értékesítésének támogatása;
- a tagosítás támogatása;
- a járványszerű állatbetegségek (vészek) miatt bekövetkezett károk megtérítése;
- a leromlott mezőgazdasági területek erdősítése, a vágásterületek felújítása a további talajerózió megakadályozása érdekében, valamint az erdősített területek nyiladékokkal, szélfogó fasorokkal, tűzvédelmi pásztákkal, vízvételi helyekkel és erdei utakkal történő ellátását célzó támogatási rendszer kialakítása;
- a magánerdészeti rendszer megerősítése, az állami rendszerrel való egyenjogúsítása;
- véderdők tulajdonosainak számára kárpótlási rendszerek kidolgozása, függetlenül attól, hogy jogi vagy magánszemélyekről van szó;
- az RMDSZ vidékfejlesztési politikájának célja a vidéken élő lakosság életminőségének javítása, a környezet, a természeti és kultúrtáj megőrzése, a vidéki térség fenntartható fejlődésének megteremtése a vidék adottságainak, sajátosságainak, valamint a Vidéki Térségek Európai Chartájának megfelelően. Ezek érdekében szükséges:
- vidékfejlesztési központok kialakítása a vidék- és területfejlesztés hatékony eszközeként, melyek célja az intézmények, egyesületek, szervezetek együttműködésének ösztönzése, vidékfejlesztési tervek és stratégiák kidolgozása, hatékony tanácsadás megvalósítása a vidékfejlesztési finanszírozási eszközök feltárása és felhasználása érdekében;
- a vidéki infrastruktúra fejlesztése az elfogadható életszínvonal biztosítása érdekében úgy, hogy a falusi emberek életfeltételei, esélyei fokozatosan közelítsenek a városiakéhoz;
- a piacra termelő önálló gazdaságok, valamint új agrár-erdészeti befektetések kiemelt támogatása;
- zöld energia, biomassa, bioüzemanyag előállításának támogatása.

d) Turizmus

A turizmus az egyik legnagyobb növekedési és munkahely-teremtési potenciállal bíró ágazat. Támogatjuk, hogy országunk, és kiemelten Erdély természeti adottságainak kiaknázása, a kulturális örökség hasznosítása megfelelő stratégiával és átgondolt fejlesztési koncepcióval történjen.

Célunk a romániai magyar vendéglátóipar európai szintű népszerűsítése. A közlekedési infrastruktúra gyors fejlesztésével, különféle befektetési és hitelgarancia-kedvezményekkel segíteni kívánjuk a kis- és közepes vállalkozások turisztikai fejlesztéseit, ezek versenyképességének növelését. A turizmus állami költségvetésből és uniós forrásokból származó támogatásait elsősorban a turisztikai alpinfrastruktúra fejlesztésére és látványhelyszínek kialakítására kell fordítani. Különféle befektetési és hitelgarancia-kedvezményekkel kell kibővíteni a kis- és középvállalkozások ilyen irányú kezdeményezéseit.

Szorgalmazzuk a faluturizmus és a falusi vendéglátás támogatási rendszerének kiépítését a következő eszközök segítségével: marketing és értékesítési hálózat kialakítása, szakképzés ösztönzése, kedvezményes adó, hitel- és garanciarendszerek kidolgozása, valamint az engedélyezési rendszer egyszerűsítése. A faluturizmus és falusi vendéglátás rendszerébe szervesen illeszkedik a bor- és gasztroturizmus. Ezek elterjesztésére olyan országos programok beindítását szorgalmazzuk, mint: „A bor útja”, „A borvizek útja”, „A só útja” stb. A

turizmusfejlesztés érdekében fontosnak tartjuk a szakoktatás kiterjesztését a vendéglátóipar területére.

Az egészségügyi, gyógy-, ifjúsági és idős turizmus támogatási rendszerét oly módon kell kidolgozni, hogy ezek esetében is alkalmazni lehessen a nemrég bevezetett üdülési csekket.

A kulturális örökség - a falvak építészeti öröksége (hagyományos falukép, templomok, kúriák, házak, kapuk), tárgyi és szellemi örökség (népviselet, táncok, szokások) - sajátos vonzerőt jelentenek.

Kiemelten kell foglalkoznunk a hagyományos, népi módszerrel készült termékek, népművészeti alkotások hasznosításával, ily módon hozzájárulva a mesterségek fennmaradásához, a vidéki közösségek megerősödéséhez.

6. Infrastruktúra fejlesztése

A gazdasági válság következtében lecsökkent költségvetési kiadások ellenére folytatni kell az állami beruházásokat, hiszen Romániának több évtizedes lemaradást kell behoznia a stratégiai infrastruktúrában (közlekedési folyosók, autópályák, vasúthálózat, energetikai szállítási vonalak, kommunikációs hálózatok).

Az infrastrukturális fejlesztések kidolgozásánál elengedhetetlen kritérium ezek méltányos és kiegyensúlyozott regionális leosztása.

Szükséges olyan korszerű út- és vasúthálózat létrehozása, amely biztosítja a régiók fejlődését. Kiemelt célunk továbbra is a Nagyvárad – Kolozsvár – Marosvásárhely – Brassó autópálya építésének befejezése, a Szatmárnémeti Nagyváraddal, Araddal, Temesvárral összekötő út gyorsforgalmi úttá fejlesztése, valamint a Dél-Erdélyen áthaladó Nagylak – Arad – Brassó – Bukarest autópálya megépítése, illetve az ezekhez csatlakozó utak és határátkelőhelyek fejlesztése.

Halaszthatatlan a Román Vasutak modernizációjának felgyorsítása, a kombinált fuvarozás és a logisztikai központok fejlesztése.

Az energiaszolgáltatás biztonsága a gazdaság működőképességének és az állampolgárok életvitelének egyaránt fontos feltétele. Az államnak alapvetően, piaci eszközökkel, jogalkotóként és résztulajdonosként is gondoskodnia kell az ellátás biztonságáról, a hosszú távú érdekek érvényesítéséről, a természeti környezet védelméről.

Szükséges a tömbházak felújítását biztosító, állami támogatású és hitelkonstrukciójú program kiszélesítése és kivitelezése.

Fontosnak tartjuk a hazai villamosenergia-piac tevékenységének regionális szintű kiterjesztését.

Gyorsítani kell a közművesítési beruházások, a közüzemi szolgáltatások fejlesztését, különös tekintettel a vidéki települések ivóvízellátásának és csatornahálózatának kiépítésére.

Kiemelt fontosságú modernizációs cél az internetes lefedettség növelése, a világhálózathoz való csatlakoztatás kiterjesztése az ország magyarlakta területein, illetve kommunikációs szupersztrádák létrehozása Romániában a szélessávú (broadband) internetes hálózatok kiépítése révén, mivel azok mind a gazdaság, mind a társadalom fejlődését elősegítik és befolyásolják.

7. Költségvetési, monetáris és adópolitika

a). Költségvetés, államháztartás, adópolitika

A költségvetés szerkezeti átalakításának, valamint a költségvetési intézményrendszer reformjának az Európai Unió új gazdasági kormányzása által megjelölt fejlődési elvek alapvető irányvonalak mentén kell folytatódnia. Az adópolitikának hosszabb távon anticiklikusnak kell lennie, vagyis fellendülés esetén vásárlóerőt szűkítő, lassulás esetén vásárlóerőt bővítő hatást kell gyakorolnia.

Az állami költségvetést programok formájában kell megjeleníteni, kidolgozva a programok hatékonyságát tükröző kritériumrendszert. Támogatjuk a kétéves költségvetés bevezetését.

Az EU-s alapok felhasználásának követelménye szükségessé teszi a programok pénzügyi lebonyolításáért felelős intézmények rugalmassá tételét és hatékonyságának növelését, esetenként a szubszidiaritás elve alapján történő átszervezést.

A költségvetésnek a fenntartható fejlődést elősegítő gazdaságpolitika hatékony eszközévé kell válnia. Alapvető célunk a költségvetési hiány inflációmentes finanszírozása, kezelhető keretek között tartása, valamint lényeges csökkentése közép- és hosszú távon. Rövid távon az elmélyülő gazdasági világválság hatásait csökkentő olyan koherens és végrehajtható válságkezelő stratégia gyors kidolgozását és gyakorlatba ültetését szorgalmazzuk, amely lehetővé teszi:

- a foglalkoztatás ösztönzését;
- az exportorientált termelés és a hozzáadott értéket jelentő ágazatok fokozottabb támogatását;
- az infrastruktúra nagyobb ütemű fejlesztését.

E célok megvalósítása érdekében szükségesnek tartjuk:

- az adóügyi és az adóügyi eljárási törvénykönyvek revízióját és egyszerűsítését, az adórendszer átláthatóságának, kiszámíthatóságának és koherenciájának figyelembevételével;
- az adóhivatalok átszervezését, összekapcsolt rendszerbeállítását, informatizálását, az ügyvitel reformját, az adóbehajtási költségek csökkentését és az adóbehajtás hatékonyságának, követhetőségének javítását;
- az EU-s felzárkózáshoz elengedhetetlenül szükséges versenyképesség-növekedés egyik fontos elemeként a mérsékelt egységes adózási rendszer megtartását, mind a személyi jövedelemadó, mind a profitadó esetében;
- a személyi jövedelemadó rendszerének folyamatos elemzését az Európai Unió új gazdasági kormányzásának és a romániai gazdasági és társadalmi fejleményeket figyelembe véve;
- az önkormányzatok nagyobb arányú részesedését a GDP-ből;
- a feketegazdaság visszaszorítását az adócsalás és az adóelkerülés elleni határozott fellépést;
- az állami hitel- és garanciaalapról a strukturális alapok lehívásához szükséges önrész biztosítását.

b) Monetáris politika

Támogatjuk Románia csatlakozását az euróövezethez. Ennek optimális időpontja több összetevő függvénye, nem tévesztendőek szem elől az euró bevezetésének várható kísérőjelenségei, a csatlakozási árfolyam megállapításakor várható tőkemozgások, a vállalkozói szférára és a fogyasztói árakra gyakorolt hatások.

Az euró bevezetéséhez elengedhetetlenül szükséges makrogazdasági feltételek fokozatos megteremtése és állandósítása csak összehangolt fiskális, monetáris és költségvetési politikával valósíthatók meg.

Ezzel egy időben szükség van a gazdaság - éves szinten legalább 3%-os huzamosan fenntartható - növekedési pályára történő visszaállítására és a termelékenység javítására, hisz ezek előfeltételei a reálkeresetek növelésének. Az RMDSZ szorgalmazza, hogy a gazdasági növekedés által megteremtett többletbevételeket mindenekelőtt az infrastruktúra fejlesztésére, a nyugdíjak reálértékének megőrzésére, az egészségügyi és szociális ellátás javítására lehessen fordítani, érvényesítve az arányosság és az igazságosság elveit.

c) Helyi közpénzügyek

A helyi közpénzügyek területén szükségesnek tartjuk az önkormányzatok feladatkörük szerinti finanszírozását, a pénzügyi decentralizáció folytatását, újabb pénzforrások helyi szintre való rendelkezését, a helyi adók és illetékek megállapításánál az önkormányzatok 0 – 50%-ig való eltérését a központilag meghatározott szinttől, valamint a visszaosztott összegek felhasználási módzatairól szóló döntés teljes mértékben helyi hatáskörbe való utalását.

Célul tűzzük ki, hogy a jövedelemadó teljes mértékben, a hozzáadottérték-adó (TVA) legalább 15%-ban helyben maradjon. Szükségesnek tartjuk a hozzáadottérték-adóból az állami költségvetésen keresztül helyi közigazgatásoknak visszaosztott részarány 40%-ra emelését.

II. TUDÁSALAPÚ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM

Az informatika és a távközlés gyors fejlődése alapjaiban változtatta meg a mindennapjainkat. A mobiltelefon és az internet nélkülözhetetlen eszközökké váltak a gazdaságban és a közsférában is, de nincs ez másképp az oktatás és a tudomány világában sem. Az információs és kommunikációs technológiák használata hétköznapijaink szerves része lett. Az információ gyorsabb áramlása, a kereshető világméretű adatbázisok vagy a digitális tananyagok új alapokra helyezik a gazdasági, politikai és társadalmi folyamatokat.

A versenyképesség, a gazdasági és társadalmi fejlődés fontos velejárója a tudásalapú társadalom kialakítása, ugyanis a tudást, az innovációt előtérbe helyező szemlélet kihat a teljes gazdaság- és társadalompolitikára, ezért fontos a friss és alkotóképes tudás állandó gyarapítása.

Az információs társadalom fejlesztése sokrétű és bonyolult folyamat, amely a társadalom minden rétegét érinti. Szükségességét, amint ezt az Unió 2020-as stratégiája is hangsúlyozza, a társadalom általános fejlődése és a jövőbeni munkahelyek biztosítása követeli.

Románia is elindult az információs társadalom kiépítésének útján, amelynek szerves része kell, hogy legyen az itt élő magyarság is. A Romániai Magyar Demokrata Szövetség támogat és felvállal minden olyan kezdeményezést és stratégiát, amely a román társadalom mellett a magyar ajkú lakosság fejlődését is érinti.

A romániai magyar közösség számára az információs társadalom megvalósítása nyitottságot, befogadást és új érvényesülési lehetőséget jelent.

1. A tudásalapú társadalom kiépítése többféle megközelítés szempontjából is eredményes lehet:

a) Romániai magyar viszonylatban az informatikai infrastruktúra fejlesztése hozzájárul a romániai magyar közösség identitásának megőrzéséhez: hagyományörzés, anyanyelvi oktatás, közösségen belüli magyar nyelvű online kommunikáció.

b) Országos viszonylatban az RMDSZ programjának információs társadalomra vonatkozó célkitűzései mind a romániai magyar közösséget, mind az egész romániai társadalmat egyszerre szolgálják. A különböző fejlesztések összhangban képzelhetők el és valósíthatók meg. A kétnyelvű régióspecifikus tartalmak és szolgáltatások hozzájárulnak az interetnikus kapcsolatok fejlesztéséhez is.

c) Összmagyar viszonylatban az információs és kommunikációs technológiák a magyarországi és a világ bármely más részén élő magyarok kapcsolatainak fejlesztési eszközei is, az együvé tartozás kifejezésének lehetőségét rejtve magukban.

d) Európai uniós viszonylatban, tagországként fontos az uniós direktívák követése és megvalósítása Romániában is. Az 2020-as uniós stratégia céljai Románia és a romániai magyar lakosság számára is kötelező jellegűek, és útmutatásokat fogalmaznak meg az elkövetkező időszakra:

- intelligens növekedés - a tudásra és az innovációra épülő gazdaság kialakítása;
- fenntartható növekedés - erőforrás-hatékonyabb, környezetbarátibb és versenyképesebb gazdaság elősegítése;
- inkluzív növekedés - magas foglalkoztatás, valamint gazdasági, szociális és területi kohézió jellemezte gazdaság ösztönzése.

2. Románia számára az információs társadalom eszközeinek fejlesztése több szempontból is fontos:

a) Biztosítja a többi EU-s tagállammal való kompatibilitást különböző területeken: gazdasági, jogi, kulturális, oktatási téren.

b) Az információs és kommunikációs technológiák (ICT) széles körű használata növeli a (köz)szolgáltatások minőségét, és egyben csökkenti az adminisztrációs költségeket. Ezért az RMDSZ-nek szükségszerűen támogatnia kell mindazokat a kezdeményezéseket és programokat, amelyek e cél elérését szolgálják.

3. A stratégiának a fontosabb pontjai a következők:

a) Gazdaság:

- az informatika és a számítástechnika fejlesztésével az egész gazdaság teljesítőképességének növelése a cél;
- e-business célok: elektronikus kereskedelem - az online ügyintézők egyszerűsítése és IT rendszerek beültetése a termelési folyamatokba.

b) Egészségügy:

- kommunikációs és információs technológiákra épülő életképes egészségápolás és segítségnyújtás támogatása;
- az egészségügy informatizálása és digitalizálása: egészségügyi kártya, az elektronikus recept és az elektronikus kórlap bevezetésének támogatása.

c) Oktatás:

- az információs és kommunikációs technológiákra alapuló közoktatás reformálása;
- az iskolák informatikai eszközökkel és szélessávú internettel történő teljes ellátása;
- a magyar nyelvű oktatás és művelődés információs és kommunikációs technológiák által való támogatása: olyan virtuális közösségek megalakulásának szorgalmazása, amelyek az anyanyelven történő oktatást és művelődést támogatják.

d) Adminisztráció:

- a közszolgáltatások széles körű informatizálása (egészségügy, adóhivatal, szociális segélyrendszer, közigazgatás);
- az elektronikus aláírás és ügyvitel általánossá tétele: a dokumentumok elektronikus kezelése és követése minden közszolgáltatási intézményben;
- az interoperabilitás biztosítása az informatizált közintézmények között;
- a magán- és a közszféra közötti kapcsolat hatékonyságának növelése;
- a közigazgatás hatékonyságának növelése az úgynevezett Enterprise Architecture rendszer beültetésének segítségével, kormányprogramba történő foglalásának szorgalmazásával;
- a közszolgáltatásokhoz szükséges infokommunikációs infrastruktúra folyamatos és tudatos fejlesztése;
- a kataszteri nyilvántartás digitalizálása, amely elengedhetetlen a föld adásvételéhez, minőségi paraméterek szerinti nyilvántartásához, a föld piaci árának megállapításához, a mezőgazdasági termelés célirányos támogatásához;
- az adóhivatalok összekapcsolt rendszerbeállításának, informatizálásának támogatása;
- az ügyvitel reformjának, az adóbehajtás hatékonyságának és követhetőségének javítása elektronikus eszközökkel.

e) Művelődés:

- a kulturális sokszínűség és a kreatív tartalom fejlesztése, támogatása;
- a magyar nyelvhasználat biztosítása a távközlés és az infokommunikáció területén (postai szolgáltatások, közintézmények hivatalos honlapjai, telefontársaságok szolgáltatásai) minden olyan romániai településen, ahol magyar közösség él;
- a kulturális és történelmi örökség elektronikus formában való gyűjtése, tárolása és ismertetése. A magyar kulturális értékek és hagyományok megjelenítése távközléssel és infokommunikációval foglalkozó közintézmények szolgáltatásaiban;
- a „Levéltári törvény” módosításának támogatása egy digitális levéltár létrehozása érdekében.

f) Egyéb területek:

- e-elérhetőség: - informatikai infrastruktúra fejlesztése, az információs technológia és kommunikáció elérhetőségének biztosítása a fogyatékkal élők, idősek, hátrányos helyzetűek számára;
- egy olyan program kidolgozásának támogatása, amely a hátrányos helyzetben lévő családok, fiatalok internet-hozzáférést finanszírozná;
- A Világbank által is támogatott „Tudásalapú Gazdaság” projekt további támogatása, amelynek nagy szerepe van a digitális írástudás elterjesztésében;
- az európai „Digitális menetrend” 7 irányelvének felvállalása;
- az egészséges konkurencia megteremtése a kommunikációs szolgáltatók körében minden erdélyi településen;
- a tagság elektronikus nyilvántartásának támogatása az RMDSZ-en belül;
- digitális biztonság: az adatvédelmi és szerzői jogok védelmére vonatkozó törvények módosítása, naprakésszé tétele.

III. OKTATÁS

A romániai magyarság nemzeti identitása megőrzésének, szülőföldön maradásának, versenyképes közösséggé válásának feltétele az autonóm keretek között működő, minőségi teljesítményt nyújtó, a tudásalapú társadalom, a regionális fejlesztés és a munkaerőpiac humán erőforrását biztosítani képes anyanyelvű oktatási rendszer.

Kiemelt oktatáspolitikai célkitűzések:

A kisebbségi törvény „föltre szükséges voltáról” - Apáczait parafrázálva

Szövetségünk prioritása a kisebbségi törvény elfogadása, amely a kulturális autonómia jegyében közjoggal szavatolt rendszerbe foglalja önkormányzatra épülő oktatási hálózatunk működtetését.

1. Önkormányzatra épülő oktatási hálózatunk rendszere

Az RMDSZ oktatáspolitikája továbbra is a képzés minden területére, formájára és szintjére kiterjedő, az önkormányzatiság elvén és gyakorlatán alapuló - az európai oktatási térségbe illeszkedő - autonóm anyanyelvű oktatási-nevelési rendszer megvalósítását határozza meg követendő célként.

Önkormányzatra épülő hálózatunk rendszerét - az RMDSZ kezdeményezése nyomán a román Alkotmányba is belefoglalt – a hárompillérség (állami, felekezeti, magán) elvére építjük.

Az RMDSZ két évtizedes küzdelme nyomán törvényerőre emelték azt az oktatási törvényt, amely az állami pillérben a kisebbségi oktatás kiemelt finanszírozása és más helységeben tanuló diákok költségének térítése révén lehetővé teszi, hogy minden övezetben, a demográfiai helyzetnek megfelelően, valamennyi magyar gyermek anyanyelven folytathassa tanulmányait.

A „minden magyar gyermek járjon magyar iskolába” elv gyakorlatba ültetése érdekében:

a) El kell készítenünk az erdélyi magyar közoktatási iskolahálózatunk térképét. Ennek koncepcionális alapja az, hogy minden magyarok is lakta településen meg kell őriznünk az óvodákat és elemi iskolákat. Másképp ezek a helységek holt térré változnak a magyar kultúra szempontjából. Gimnáziumi és líceumi szinten a közigazgatási decentralizáció nyomán kialakuló kistérségi önkormányzatok struktúrájára épülő kistérségi közoktatási iskolaközpontokat kell kialakítanunk. (Ebben a vonatkozásban szövetségi prioritásnak nyilvánítjuk a modellértékűnek számító szamosújvári iskolaközpont építését.) Az anyanyelvű közoktatás hozzáférhetőségét biztosítandó, az iskolaközpontok működőképessége érdekében a kistérségi tanintézetek infrastruktúráját el kell látnunk bentlakásokkal, iskolabuszokkal. Ki kell alakítanunk azt az ösztöndíjrendszert, amely szintén a beiskolázást segítheti.

b) Kiemelten kell kezelnünk állami iskolahálózatunk építésében a finanszírozási és infrastrukturális feltételek biztosítását szórványvidéken, jogi vonatkozásban pedig felügyelnünk kell a jogi személyiséggel rendelkező egységek, törvényesen előírt létszám alatti, a nemzeti kisebbségek nyelvén tanuló osztályok és csoportok engedélyezését a tanügyi törvény szabályozásának megfelelően.

c) A Szövetség alapvető feladatának tekinti az önálló, anyanyelvű közoktatási intézmények alapítását a csángók lakta övezetekben. Saját iskoláik létrehozásáig a magyarul tanulni vágyó csángó gyermekek részére biztosítanunk kell anyanyelvűnk, kultúránk

elsajátításának lehetőségét a román nyelvű tanintézetekben, illetve alternatív oktatási formákban is.

d) Szövetségünknek el kell látnia érdekvédelmi feladatát az anyanyelven működő állami oktatási egységek vagy alegységek, intézmények létesítésével, megszüntetésével, működtetésével és az oktatási kínálat megállapításával kapcsolatban, valamint a megyei és intézményi szintű vezetőségekben való részarányos képviselő biztosítása érdekében.

e) Demográfiai mutatóink nyomán tanintézeteinkben létszámgondokkal küszködünk. Enyhítéséhez szükséges a magyar nemzetiségű beiskolázatlan vagy nem anyanyelvükön tanuló diákok nyilvántartásba vétele, és lehetőség szerint anyanyelvű tanintézetekbe való beiskolázásuk. E feladat elvégzésének az RMDSZ helyi szervezeteinek tevékenységében központi szerepet kell kapnia.

f) Az új közoktatási struktúrában nagy szerepet kap az iskola előtti nevelés. Bölcsődéinkben eddig nem alkalmaztak szakképzett pedagógusokat, meg kell oldanunk a kisedzőképzés feladatait.

g) Az RMDSZ alapvető feladatának tekinti az önálló állami, Kolozsvár központú, magyar tannyelvű egyetem létrehozását, amelynek keretében megszervezik azokat a képzési formákat is anyanyelven (műszaki, mezőgazdasági, zenei, képzőművészeti oktatás), amelyek a XXI. században a fenntartható fejlődés és identitásörzés alapjait képezik, és még nem sajátíthatók el magyarul.

Az Alkotmány szerint az oktatás második pillére a felekezeti oktatás, amelynek jelentős hagyományai vannak Erdélyben, és szerepe sajátos transzilván kultúránk létrehozásában, értékteremtő képességünk kimunkálásában vitathatatlan. Az RMDSZ következetes érdekérvényesítő munkája nyomán az új tanügyi törvény kodifikálja a felekezeti oktatást, és biztosítja az állam által elismert felekezetek jogát tanintézmények alapítására, valamint előírja a felekezeti oktatás rendszerében tanuló iskoláskorúak számára is érettségiig a fejkvóta megadását.

A felsőoktatásban végre kell hajtani azokat a strukturális reformokat, amelyeket az oktatási törvény lehetővé tesz. A multikulturálisnak nyilvánított tanintézetekben (BBTE, OGYE, Színművészeti Egyetem) - az anyanyelvű képzésben részt vevő diákok részére kiemelt fejkvótát biztosító rendszer fedezékében - létre kell hoznunk az anyanyelvű kari rendszereket, amelyeket tagozatokká szervezve biztosíthatjuk autonóm működésüket a döntéshozásban, gazdálkodásban. Ily módon az oktatás szervezésében kiküszöbölhető a kényszerpályán való mozgás, növelhetjük ezen struktúrák reagálóképességét, a kínálkozó lehetőségek gyors, rugalmas, hatékony kihasználására.

Az állami képzési rendszerben (a magánzférával együttműködve) meg kell honosítanunk az anyanyelvű felnőttoktatás intézményrendszerét, mivel a munkaerőpiac állandó változása, a világban végbemenő rendkívül gyors ütemű műszaki forradalom megköveteli az életen át tartó tanulást, új és új szakképzések megszerzésének kötelezettségét. Ez is közösségi versenyképességünk egyik záloga.

A szórvány sajátos gondjainak a megoldására Szövetségünk fontos eszköznek tekinti a felekezeti népiskolai hálózat létrehozását. Kistelepüléseken, ahol kevés az anyanyelvű tanintézetekbe beiskolázható iskoláskorú, népiskolákat alapíthatna a felekezeti közösség, amely óvodásokat, elemistákat egy intézménybe tömörítve a rendelkezésre álló egyházi ingatlanban oktathatna. Közösségünk üdvét szolgáló kezdeményezés lehetne: gyerekeink anyanyelven tanulhatnának, a fejkvóta-rendszer fedezhetné a költségeket.

A képzés harmadik pillére a magánoktatás. Erdélyi magyar közösségünk egyik nagy értéke ebben az oktatási formában a Sapientia Egyetem. Szövetségünk az állami és magánoktatási formát egymást kiegészítő rendszernek tekinti, amely megeremti a teljes

spektrumú anyanyelvű felsőoktatási kínálatot. Támogatjuk a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem működését, fejlesztését, akkreditációjának megszerzését. Tekintetbe véve a Sapientia magyar társadalomban betöltött súlyát, Szövetségünknek szerepet kell vállalnia az intézmény állami részfinanszírozásának elérésében.

2. Társadalom és iskola. Decentralizáció

Fontos vívmánya az RMDSZ oktatáspolitikájának, hogy az új oktatási törvény megszünteti a központosítást, és a szubszidiaritás jegyében a tanintézetek működtetését a helyi közösségekre bízta. Lehetővé teszi, hogy oktatási intézményeik valóban övezetfejlesztési műhelyekké váljanak, a közérdeket szolgálják. Döntő lépés történt a kis közösségek önkormányzatának megvalósítása felé. A decentralizáció lehetőségével élni kell tudni.

a) A döntő felelősség az önkormányzatoké, hisz iskolafenntartókká váltak. A törvény pontosan szabályozza felügyeleti és döntéshozó jogait, a Szövetség színeiben tevékenykedő polgármesterek, alpolgármesterek, tanácsosok – ezeket a jogköröket a közérdek szellemében használva – teremtsék meg a minőségi munka feltételeit.

b) Gyakorlatilag a tanintézet jó menetelének biztosítása az iskolaszékek kezébe került, amelyek a pedagógusi, szülői, tanulói, önkormányzati képviselőkből állnak össze, ily módon az iskolát azok irányíthatják, akiknek az érdekeit az intézménynek szolgálnia kell. Az iskolaszékek által szervezett versenyvizsgákon a legjobb szakemberek kerüljenek az intézmények élére, a helyi közösségek célkitűzéseinek megvalósítására alkalmas pedagógusokat szerződtessenek.

c) Külön kiemelt feladata az iskolaszékeknek a helyi fejlesztési elgondolások szakember-állományának képzése, a munkaerőpiac és a tanintézetek profiljának összekapcsolása. Ily módon különös gondot kell fordítanunk az új törvény által ismét engedélyezett szakiskolák létesítésére; egyre több szaklíceumi profilú intézményt kell létrehozunk, a versenyképességünk növelése érdekében pótolnunk kell a hiányzó vagy elsovadt profilokat, mint például a mezőgazdasági és környezetvédelmi szakemberképzés terén. Nagy lehetőségek nyílnak az állami és vállalkozói partnerségben, kettős nyereséget kínálva: bevonjuk a magántőkét, és azonnali elhelyezkedési lehetőséget nyújtva biztosítjuk a helyi szakemberek utánpótlását.

d) Döntő szerepe lesz az önkormányzatainknak az új közoktatási szerkezet infrastruktúrájának kialakításában a szükséges osztálytermek biztosítása érdekében (a hatéves gyerekek előkészítő osztályban kezdik iskolai tanulmányaikat, a 2011 – 2012-es tanév ötödikesei pedig a IX. osztályt már a gimnáziumi ciklusban végzik).

Megoldásként Szövetségünk szorgalmazza az iskolaközi konzorciumokat, biztosítva az átjárhatóságot tanuló és pedagógusok számára a különböző iskolák között; újryithatnak bezárt iskolákat; ahol szükséges, új beruházásokat kell indítani.

e) önkormányzatainknak a hosszú távú tervezés jegyében gondoskodniuk kell a szükséges bölcsődei helyek megteremtéséről, illetve segíteniük kell az iskolák átállását napközis programra.

3. Reform - minőségbiztosítás - csatlakozás az európai oktatási térséghez

A korszerű iskola alapját ez a háromszög képezi. Az Európai Parlament „Stratégia- 2020” című dokumentuma arról szól, hogy a fenntartható fejlődést a XXI. század állandóan megújuló tudásalapjával lépést tartó oktatás szavatolhatja. Szükséges tehát az oktatás-nevelés módszertanának állandó megújulása, amely színvonala révén minőségi embereket képez, akik versenyképesek a „hazánk Európa” térségben is.

A legújabb nemzetközi kutatások is alátámasztják, hogy az oktatási rendszerek sikeressége mindenekelőtt a pedagógusokon múlik. Egyértelmű tehát, hogy közoktatásunk hiteles és eredményes megreformálásának kulcsa maga a pedagógus. Szövetségünk kiemelt figyelmet kell fordítson arra, hogy az új tanügyi törvény által biztosított lehetőségekkel élve olyan pedagógus életpálya-modell épüljön fel, mely tehetséges, rátermett és elhivatott fiatalokat vonz a pályára. Csak megfelelően motivált, jól felkészült és társadalmi megbecsülésnek örvendő pedagógusokkal lehet eredményes a tanügyi reform, csak így épülhet fel egy hatékonyan működő, versenyképes oktatási rendszer.

a) Szövetségünk feladatának tekinti, hogy szakmailag segítse a korszerű oktatás feltételeinek megteremtését. Az áttérést a mechanikus elsajátításról az alkalmazni tudásra, a kompetencia-fejlesztésre egy egész sor reformintézkedés biztosítja: új tantervek és tankönyvek, a nemzeti alaptanterv mobilissá tétele, a pedagógusok kreativitásának igénybevétele (az előírt tanterv megtanítására szánt óraszám 25%-ának szabad felhasználása), kötelező óraszám csökkentése stb. Mindezek megvalósításának megvannak a maga kisebbségi vetületei is. Ezért az RMDSZ kezdeményezte a Neveléstudományi Intézet kisebbségi tagozatának létrehozását, amelyet immár törvénybe foglaltak. Egyik fontos feladatunk ennek gyakorlatba ültetése, hisz a reformok szakszerű végrehajtása a minőség biztosítója.

b) A reformintézkedések bevezetik a minőségbiztosítás intézményét (időszakos tesztek a tanulóknak, egyéni és intézményi értékelések, a tanuló iskolai pályájának nyomon követése, a pedagógusképzés új módszertana stb). Ösztönözzük szakmai és civil fórumainkat, hogy segítsék az áttérést az új minőségbiztosítási rendszerre, amelyre égető szükség van felzárkózásunk érdekében. (Például a legutóbbi PISA felmérésben 67 ország közül a 49. helyen végeztünk).

c) Az információs és kommunikációs technológiákra alapuló közoktatás reformálása érdekében:

- az iskolák informatikai eszközökkel és szélessávú internettel történő teljes ellátása;
- a magyar nyelvű oktatás és művelődés információs és kommunikációs technológiák által való támogatása;
- olyan virtuális közösségek megalakulásának szorgalmazása, amelyek az anyanyelven történő oktatást és művelődést támogatják.

d) Támogatjuk a romániai felsőoktatás reformját a fejlődést meghatározó Bolognai Egyezmény alapján, amely egy integrálható európai felsőoktatási rendszer kialakítását szorgalmazza, biztosítva ezáltal az egyetemek közti átjárhatóságot, a külföldön elvégzett részképzések beépítését a romániai intézmények rendszerébe.

e) Ki kell használnunk minden olyan lehetőséget, amelyet a romániai felsőoktatás európai igényű integrációja megteremt. Ilyen integrált felsőoktatási keretben kell megkeresnünk a helyét az önálló, magyar oktatási nyelvű intézményeinknek. Az önálló állami magyar egyetemnek már az integráció igényeit kielégítő intézményként kell létrejönnie.

f) Erőfeszítéseket kell tennünk a romániai magyar felsőoktatás alulfinanszírozásának és alulreprezentáltságának felszámolására. Például: a 2009-ben érettségizett 8435 tanuló számára mindössze 1378 tandíjmentes helyet biztosított az állam, a magasabb beosztású oktatók kategóriájában számarányunk alatt vagyunk képviselve, a MA- és PhD-programokban húzó ágazatokban szintén alulreprezentáltak vagyunk.

g) Szövetségünk ösztönzi a felsőoktatásunkat irányító szakembereinket, hogy közösségi versenyképességünk érdekében minél több oktatói- és kutatói programunk, tagozatunk részesedhessen kiemelt finanszírozásban az intézményi rangsorolások és a szakok minősítési rendszerében.

4. Partnerség a civil társadalommal

A Szövetség kiemelten támogatja az oktatást szolgáló civilszervezetek munkáját, hogy a kistérségi hálózat működéséhez szükséges infrastruktúra (kollégiumok, iskolabuszok, ösztöndíjrendszer) kialakulhasson.

a) Hangsúlyt kell fektetnünk a közoktatással foglalkozó szakmai és civil szervezetekkel való együttműködésre, közösen munkálkodva a reform és minőségbiztosítás kérdéseinek megoldásában.

b) A magyar nyelvű felsőoktatás szervezése és fejlesztése szempontjából fontos egyetemi háttérintézmények működésének támogatását is lényegesnek ítéli a Szövetség, elismerve ezen intézmények szerepét az erdélyi magyar felsőoktatási és tudománypolitikai feladatok megfogalmazásában és szervezésében. A jelenleg működő egyetemi háttérintézményeket az RMDSZ partnernek tekinti oktatáspolitikai stratégiája kialakításában.

A politikum és civil társadalom partnerségének intézményesítésére az EU egyik alapelve az önkéntesség, amely az élet minőségének javítására, az aktív állampolgárság jegyében az önkéntes tevékenységet ajánlja, segítve a demokratikus fejlődést, fejlesztve a szociális készségeket, kompetenciákat és a társadalmi szolidaritást. A Szövetség kapcsolatát a civil társadalommal az EU-s elvekre alapozza, és támogatni kívánja a példaértékű, kiemelkedő jelentőségű nonprofit szervezetek projektjeit, amelyek haszonszerzés szándéka nélkül termelnek hozzáadott értéket.

IV. TUDOMÁNY – KUTATÁS

Románia európai uniós csatlakozásával új feltételek teremtődtek a tudományos kutatási programok határon átvélt szervezésére és finanszírozására. Ennek megfelelően és a fenntartható gazdasági-társadalmi fejlődés érdekében az RMDSZ szorgalmazza a tudományos kutatás prioritásként való kezelését és megfelelő költségvetési finanszírozását az európai szabványoknak megfelelően Romániában.

A romániai tudományos kutatás és innováció eredményessége és hatékonysága érdekében az RMDSZ támogatja, hogy a bruttó hazai termék (GDP) egy százaléka Romániában a tudományos kutatásra, innovációra, fejlesztésre fordítódjék. Ennek érdekében emelendő a költségvetésen belül a kutatási és fejlesztési kiadások aránya.

Kiemelt cél, hogy ösztönözzük az európai uniós források megszerzését a hazai kutatási programok finanszírozására, különösen azon intézményekben, ahol romániai magyarok is dolgoznak.

Ennek érdekében szükséges a tudományos kutatás intézményes újjászervezése és az eddigieknél számottevően jelentősebb finanszírozási keretek biztosítása. Ugyanakkor támogatjuk a hazai és nemzetközi magánvállalatok által működtetett kutatóhálózatba való bekapcsolódást. Célunk, hogy az erdélyi magyarság az egyesült Európában versenyképes legyen.

A felsőoktatás és a kutatás nem választható el egymástól. Ezért szorgalmazzuk a kettő fokozottabb integrálását, az egyetemeken folyó tudományos kutatási feltételek számottevő javítását mind jogi, mind pedig finanszírozási szempontból. Kezdeményezzük kutatási, fejlesztési, technológiai parkok létrehozását a Sapientia Egyetem vonzáskörében (Marosvásárhely, Tusnád, Csíkszereda, Székelyudvarhely, Gyergyószentmiklós, Sepsiszentgyörgy).

Kulturális sajátosságaink kihasználásával támogatjuk a magyarországi és más európai felsőoktatási intézményekkel közös kutatási programok működtetését.

A romániai magyarság alapvető célja a romániai magyar értelmiség itthon tartása, amelynek egyik fő eszköze a tudományos kutatás intézményesítése és az esélyegyenlőség biztosítása a kutatóintézetekben. Ennek érdekében az RMDSZ többszintű stratégiát követ:

a) A romániai állami finanszírozású kutatóintézetekben hagyományaink továbbvitele érdekében biztosítani kell a magyar vonatkozású témák, számunkra fontos vidékek stb. kutatásának lehetőségét, amelynek egyik feltétele a magyar nemzetiségű kutatók megfelelő (az intézmény hatókörének megfelelően legalább az országos, erdélyi vagy megyei) számarányok szerinti alkalmazása. A magyar közösség sajátos témáival is foglalkozó kutatóintézetekben esetenként külön pénzügyi és működési autonómiával rendelkező tagozatok létrehozatalát szorgalmazzuk, így például a Román Akadémia és a minisztériumi kutatóintézetek erdélyi fiókjai keretében.

b) A magyar oktatási nyelvű állami és magánegyetemen és tagozatokon szükségesnek tartjuk a tudományos kutatás intézményes feltételeinek bővítését, a magyar nyelvű felsőoktatási színvonal emelésének elengedhetetlen feltételeként, a magyar nyelvű állami felsőoktatás önállóságának erősítésével összhangban.

c) A romániai magyarság sajátos kutatási hagyományainak és autonóm tudománypolitikai stratégiáinak háborítatlan művelése érdekében kiemelten fontos a szakmai szervezetek és alapítványok keretében folyó tudományos kutatás intézményesítésének erősítése. Az RMDSZ tisztában van azzal, hogy kisebbségben élő közösségek helyzetében az egyes specifikus kutatási területek műveléséhez a romániai magyar civil szféra biztosítja a legmegfelelőbb kereteket. A kutatási munka finanszírozási feltételeinek biztosításához az RMDSZ erőfeszítéseket tesz, hogy mind a román, mind a magyar költségvetés támogassa a romániai magyar tudományos kutatást, és szorgalmazza az európai uniós forrásokhoz való hozzáférés tényleges esélyeit a romániai magyar kutatók számára megfelelő intézményes keretek kiépítésével. A magyarságra vonatkozó specifikus kutatási területek megfelelő feltételek közötti kutatásában szorgalmazzuk a Magyar Tudományos Akadémiával és más magyarországi kutatóintézetekkel való együttműködést, amelyek az erdélyi magyar kutatás intézményesítésében fontos szerepet tölthetnek be.

V. MŰVELŐDÉS

Kultúránk nemzeti identitásunk alapja, ezért művelődéspolitikánk legfőbb célkitűzése közösségünk nemzeti és egyetemes értékeit teremtő képességének megőrzése és megfelelő intézményi keretek közötti fejlesztése. Közösségünk szellemi versenyképessége integrálódó, globalizálódó, tudásközpontú világunkban megköveteli az egyetemes értékeknek a kultúránkba való beépítését. Ugyanakkor ösztönözzük helyi értékeink megőrzését, így művelődési életünkben a lokalizáció elvének gyakorlatát szorgalmazzuk. Támogatjuk Erdély sokszínű kulturális értékeinek cseréjét, az interetnikai partnerkapcsolatok kiteljesítését.

Kultúránk nemzeti jellege megőrzésének feltétele a kulturális autonómia jog- és intézményrendszerének kiépítése. Ugyanakkor, működő kulturális intézményeinknek méltányos részt kell kapniuk az állami, községi, városi és megyei költségvetésből. A fenti elvek érvényesítése érdekében az RMDSZ külön törvényt dolgoz ki, és síkraszáll ennek parlamenti elfogadtatásáért, melyben kiemelt figyelmet szentel a következőknek:

- a nemzeti kisebbségek nyelvén működő, azok kulturális értékeinek kutatása, megőrzése és fejlesztése céljából létesített közjogi művelődési intézményeknek vagy alegységeknek az alapítását, megszüntetését, felépítését és működtetését illetően, az érintett kisebbségben élő nemzeti közösségek képviselőivel való kötelező konzultációnak, minden erre vonatkozó intézkedés esetében;
- a kulturális közintézmények vezetőségének, az előbbi bekezdésben előírtak alapján történő kinevezésének vagy leváltásának;
- a versenyvizsgára kiírt vezetőtisztviselők esetében kizáró jellegű vizsgák bevezetésének az illető kisebbségben élő nemzeti közösségek nyelvének és kultúrájának ismeretéből; az ilyen kizáró jellegű vizsgák vizsgabizottságainak az illető nemzeti közösség beleegyezésével történő kinevezésének.

Az alkotmány biztosította szabad egyesülési jog alapján művelődési életünkben az állami intézményrendszer mellett létrejött egy önszerveződő, közösségi, civil társadalmi intézményrendszer is. Az RMDSZ társadalomszervezői és művelődéspolitikai gyakorlata mindkét vonulatot támogatja.

1. Tennivalóink az állami fenntartású intézményrendszer működtetésében

a) Az RMDSZ parlamenti képviselője fenntartja a művelődési ágazat kiemelt támogatásának elvét az állami költségvetésben mint a versenyképesség feltételét az európai integráció elmélyítésében.

b) Meglévő kulturális intézményeink megfelelő, diszkriminációmentes finanszírozása - az állami és megyei költségvetésekből, méltányos részesedés a közművelődés támogatására szánt önkormányzati alapokból.

c) Kultúránk újratermelésének fontos műhelyei a hivatásos művészeti intézmények. Az RMDSZ az állami, önkormányzati fenntartás igénylése mellett igyekszik olyan támogatási rendszereket működtetni, amelyek biztosíthatják az anyanyelvű minőségi kultúraművelés feltételeit.

d) A Szövetség kiáll a folyóirataink állami költségvetési támogatása mellett, olyan saját pályázati rendszer létrehozását szorgalmazza, amely segítheti kulturális értékeink megalkotásában kulcsszerepet vállaló réteglapok működését.

e) Az RMDSZ hangsúlyt fektet a helyi tanácsok kulturális támogatásokban rejlő lehetőségeire. A Szövetség tanácsosainak figyelmébe ajánlja a községi könyvtárak és művelődési házak működési feltételeinek biztosítását. Szorgalmazza, hogy bocsássanak a fiatal értelmiségiek rendelkezésére szolgálati lakást, hogy az ingázó értelmiséget felválthassa a település életét meghatározó, helyben lakó szellemi foglalkozású réteg.

f) A humán erőforrás fejlesztése érdekében az RMDSZ támogatja az élethossziglan tanulás kereteinek bővítését, a hazai magyar nyelvű felnőttképzés intézményesülését, az ez irányú romániai törvénykezés kiegészítését és az európai gyakorlat szerinti alkalmazását. A szakember-utánpótlás érdekében az RMDSZ támogatja az állami oktatási hálózat keretében a kulturális (épített, tárgyi, szellemi) örökségvédelmi karok, valamint egy kulturális menedzsment szak létrehozását, az anyanyelvű felsőfokú zenész-, képzőművész-képzés megszervezését.

g) Az RMDSZ támogatja, hogy az állami kulturális intézményekben is tegyék lehetővé anyanyelvű kultúránk művelését:

- a megyei és helyi múzeumokban a már meglévő (történelmi, képzőművészeti, néprajzi) állagok szakszerű megőrzését, gyarapítását, folyamatos kiállítását a történelmi objektivitás és igazság jegyében, két- vagy háromnyelvű feliratozással, katalógusokkal és plakátokkal. Az állagok

szakszerű feldolgozására, gyarapítására és bemutatására alkalmazzanak megfelelő számú, az illető nemzeti közösséghez tartozó szakembert;

- az erdélyi megyeközpontokban található levéltárakban alkalmazzanak magyar és német anyanyelvű kutatókat is. Biztosítsák a levéltárakban kutatóink számára a teljes anyag hozzáférhetőségét. Az elszállított állagokat szolgáltatassák vissza az eredeti tulajdonosoknak. Szorgalmazzuk a kimondottan magyar anyakönyvek, parókiális jegyzőkönyvek, egykori civilszervezeti levéltárak, az Erdélyi Múzeum-Egyesület közgyűjteményeinek visszajuttatását;
- a könyvtárakban a magyar állomány gyarapításához és használatához, a szakszerű kezeléshez szükséges magyar nemzetiségű szak személyzet alkalmazását, képzését, továbbképzését;
- az építettörökség-védelem terén az országos helyreállítási tervből arányosan részesedjenek a magyar kulturális örökség részét képező műemlékek is;
- az országos műemléki bizottságban, annak albizottságaiban és a területi bizottságokban legyenek magyar szakemberek;
- a Kulturális és Örökségvédelmi Minisztérium erdélyi megyei igazgatóságainak alkalmazottai legyenek magyar szakemberek, a megye magyar lakossága részarányának megfelelően;
- a művelődési kutatóintézetekben magyar nemzetiségű munkatársak alkalmazásával biztosítsák az anyanyelvű kulturális kutatásokat.

h) Az RMDSZ támogatja a magyar könyvkiadást. Fenntartja az állam hozzájárulásának szükségességét a könyvkiadás költségvetési támogatásában, a könyvterjesztési hálózat működtetésében. Pályázati rendszerében alapokat biztosít a könyvkiadás és könyveket népszerűsítő rendezvények támogatására. Biztosítani kell a romániai magyar könyvkiadók részvételi lehetőségét az államközi kulturális szerződésekben rögzített közös könyvkiadási és könyvcserereakciókban.

2. A kulturális örökség a nemzeti identitás megőrzésének, illetve a fenntartható fejlődésnek egyik alappillére

Kulturális örökségünk (épített, tárgyi, szellemi örökség) élő tanúja múltunknak, történelmünknek, mestertudásunknak. Európaiságunk legkézzelfoghatóbb jelei közé tartozik. Értékeinket őseink hagyták ránk, s nekünk kötelességünk azt megőrizni és utódainknak továbbadni.

Az épített örökség, s általában a kulturális örökség „híd” az emberek, közösségek között. Ahhoz, hogy a híd szerepét betölthesse, alappillérei a társadalomra támaszkodnak.

A kulturális örökség, megfelelően menedzselve, egyik alapvető tényezője az életminőség növelésének, a helyi és regionális közösségi kohézió megerősödésének, a térség társadalmi, kulturális és gazdasági felemelkedésének. Örökségünk fenntartható fejlesztése kulcsszerepet játszik az épített környezet megőrzésében, és ezáltal nemzetstratégiai szerepének betöltésében.

Az RMDSZ, kiemelt jelentőséget tulajdonítva a kulturális örökségnek az erdélyi magyar közösség számára, létrehozta a KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELMI TANÁCSOT, amelynek feladata a különböző örökségvédelmi tevékenységek, kezdeményezések összehangolása, támogatása.

Az RMDSZ a következő feladatok elvégzését tartja prioritásnak:

a) az inventáriumok, a kataszterek, illetve a monográfiák elkészítése, az erdélyi magyar örökségjegyzék kialakítása.

b) az örökség állagvizsgálata: tudni szükséges, hogy az örökség milyen állapotban van, mennyire veszélyeztetett.

c) a védelem, az értékmentés: Erdélyi magyar prioritáslista kidolgozása, s a politikai felelősségvállalás szintjére emelése. Külön hangsúlyt kell fektetnünk a szórványörökség helyzetére, azt dokumentálni kell, majd a kiemelt fontosságú értékeket védeni, karbantartani és hasznosítani.

d) a felújítások lépcsője (ez főleg az épített örökségre vonatkozik – időszakonként fel kell újítani, majd karbantartani).

e) hasznosítási lépcső – az örökség hasznosítása a helyi közösség, illetve az erdélyi magyarság életminőségének növelése érdekében. Ebben a szakaszban (is) nagyon fontos a helyi önkormányzatok, s a politikum együttműködése, a helyi és regionális fejlesztési terveknek kötelező módon tartalmaznia kell a helyi sajátosságokra, s mint ilyen, a kulturális örökség hasznosítására épülő programokat.

Az RMDSZ kiemelten támogatja, hogy az Európai Unió regionális fejlesztési programjában hangsúlyosabb helyet kapjanak a kulturális örökség hasznosítására épülő kezdeményezések, támogatja az országhatárokon átvívelő, a Kárpát-medence kulturális örökségét egységesen kezelő és hasznosító programokat.

Az elkobzott műemlék-ingatlanok visszaszolgáltatásával, amelyben az RMDSZ-nek igen jelentős szerepe volt, új helyzet állt elő, mivel a tulajdonosok saját erőforrásból nem tudják a tönkrement, lepusztult épületeket felújítani. Az RMDSZ mindent megtesz azért, hogy a magánkézben levő, de közösségi célokat szolgáló ingatlanok tulajdonosai állami támogatásban részesüljenek épületeik helyreállítása érdekében.

Ugyanakkor az erdélyi magyar társadalmat (is) érzékennyé kell tenni örökségértékeink iránt. Javasoljuk egy Erdélyi Magyar Fejlesztési Alap létrehozását, amelyet a Kulturális Örökségvédelmi Tanács és a fejlesztési alapot létrehozó vállalkozói szféra közösen működtet, s amelyből az erdélyi magyar társadalom számára prioritással bíró programokat kellene támogatni.

Az RMDSZ kiemelt fontosságot tulajdonít az erdélyi magyar műemlékek magyar nyelvű feliratozásának, valamint a kulturális örökség kiadványokban, világhálón való megjelentetésének.

3. Tennivalóink a saját civil intézményrendszer működtetésében

a) Az RMDSZ kultúránk intézményes működtetése, értelmiségi rétegünk újratermelése, a versenyképes, gazdaságilag erős, közéletben szerepet vállaló helyi közösségek megszületésének ösztönzése, a kultúra eltartásához való hozzájárulás szempontjából kiemelt jelentőséget tulajdonít a civil társadalmi szférában létrehozott önszerveződő testületeknek. Ezért:

- ösztönzi, hogy valamennyi magyarlakta településen egyesületek, alapítványok létesüljenek a helyi közösségi érdekek megelevenítése és megoldása, versenyképes polgári társadalom megteremtése érdekében;

- közalapítványi képviselői révén a Szövetség által létrehozott alapítványokban az RMDSZ támogatja a művelődés intézményes működtetésében szerepet vállaló országos hatókörű, jogi személyiséggel rendelkező szakszövetségek működését biztosító normatív támogatások rendszerének létrehozását pályázati alapon;

- az alapítványi stratégiák kidolgozásakor az RMDSZ támogatja a magyar kultúra intézményesülését segítő, saját közösségi tulajdonban és kezelésben levő művelődési infrastruktúra létrehozására irányuló kezdeményezéseket, mint a Magyar Ház-láncolat, tájházak, teleházak, regionális civil információs központok, oktatási és kulturális intézmények kialakítása, közgyűjtemények (kézirattárak, könyvtárak, képzőművészeti gyűjtemények) létesítése;

- az RMDSZ szorgalmazza a magyar kultúra digitalizálását és interneten való megjelenítését. Idetartozik a kulturális örökség digitalizációja is, az örökséget hozzáférhetővé és kutathatóvá kell tenni. Ilyen értelemben támogatja az ágazatban tevékenykedő civil szervezetek, intézmények tevékenységét;

Az RMDSZ kiemelt fontosságot tulajdonít a kortárs magyar művészet támogatásának, az erdélyi magyar kultúra megismertetésének mind Romániában, mind szerte a világon.

b) A Szövetség törekszik a kiemelkedő művészeink, tudósaink méltó alkotó körülményeinek megteremtésére.

c) Az RMDSZ kezdeményezi külön keret létrehozását az asszimiláció által különösen veszélyeztetett szórvány- és csángó-közösségek megkülönböztetett támogatására.

d) A Szövetség társadalomszervezői munkájában számít középosztályunk fokozott társadalmi szerepvállalására. Saját erőforrásainkból is támogatni kell kultúránkat, ezért az RMDSZ ajánlja egy Kulturális Alap létrehozását, amely országos közadakozásból születhetne meg, elsősorban a vállalkozói réteg mecenatúrája révén.

e) Az RMDSZ szorgalmazza az erdélyi településekre kiterjedő, magyar nyelven működő filmklubhálózat kialakítását.

Szövetségünk hozzá kíván járulni az ország demokratikus intézményrendszerének konszolidálásához, ennek érdekében szorgalmazza:

- az elkobzott egyesületi vagyonok visszaszolgáltatásáról szóló törvény gyorsított alkalmazását;

- a művelődési ágazatokból – az állam visszavonulását ellensúlyozva – az RMDSZ szorgalmazza a közalapítványi rendszer kiterjesztését;

- a közigazgatási törvényben az anyanyelv használatáról szóló előírások kiegészítését a visszaállítási kötelezettségével, a település hagyományos belső helynévanyagát és történelmi múltját is tükröző utcanevek visszaállításával.

Kultúránk a magyar nemzeti kultúra szerves része. Ragaszkodunk az ünnepeinken, összejöveteleinken az állami mellett a nemzeti jelképeink mindenkor szabad használatához. Szorgalmazzuk és ápoljuk az egyetemes és Kárpát-medencei magyar művelődési intézmények közötti szerves kapcsolatrendszer kialakítását. Ennek kiváló eszköze a testvérintézményi kapcsolatok megteremtése. Támogatjuk a magyarok által is lakott régiók szellemi értékalkotó képességének integrálását az összmagyar kultúrába, az egyetemes nemzeti versenyképesség növeléséért, a Kárpát-medencei Művelődési Intézetek hálózatának kiépítése révén.

VI. SAJTÓ, TÖMEGTÁJÉKOZTATÁS

A sajtó nemzeti önazonosságunk megőrzésének alapvető tényezője, az anyanyelv használatának legnyilvánosabb területe. Kisebbségi írott és elektronikus sajtónknak a tájékoztatáson túlmenően fontos szerepe van saját nemzeti értékeink, valamint a jellegzetes regionális és az általános európai értékek ápolásában. Az RMDSZ támogatja a romániai magyar sajtót e szerepének maradéktalan betöltésében.

Az Európai Jogok Egyetemes Nyilatkozata, Románia Alkotmánya, a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Chartája, a Nemzetközi Újságíró Szövetség Kiáltványa és nyilatkozatai, a határokon át sugárzó televíziókról szóló nemzetközi egyezmény és más idevonatkozó jogszabályok és dokumentumok szellemében az RMDSZ határozottan kiáll a szólás- és sajtószabadság mellett, vallja, hogy az állami intézmények nyíltsága és a tájékozódáshoz való hozzáférhetőség a demokrácia sarkköve. Elutasít bármilyen ideológiai vagy politikai cenzúrát. A

közügyekkel kapcsolatos információk, vélemények és tárgyilagos viták közzététele az egész társadalom javára válnak.

Az információk szabad áramlásának elve alapján az RMDSZ hangoztatja és védelmezi a romániai magyarság alapvető jogát a szabad és önálló írott sajtóhoz, televízió- és rádióadásokhoz, ennek megfelelően fellép minden olyan kísérlet ellen, amely ezt a jogot bármi módon - tartalmi, műszaki vagy terjesztési vonatkozásban - korlátozni próbálja.

Egyszersmind az RMDSZ kölcsönös kapcsolattartásra, közvetlen kétirányú kommunikációra törekszik a hazai sajtó legitim szervezeteivel, szerkesztőségeivel és tagjaival, hogy a tömegtájékoztatás minél hatékonyabban, hitelesebben és kiegyensúlyozottabban elláthassa a tájékoztató, ellenőrző és közvélemény-formáló szerepét.

Sajtópolitikájának fentebb vázolt alapelvei szerint az RMDSZ:

a) A kölcsönös tájékoztatás és eszmecsere érdekében partneri viszonyt ápol a Magyar Újságírók Romániai Egyesületével (MURE), a Lapkiadók Egyesületével (LKE), valamint az Erdélyi Magyar Írók Ligájával (EMIL), tiszteletben tartva azok alapszabályzatban foglalt politikai el nem kötelezettségét, rendszeres párbeszédet folytatva a MURE, az LKE és az EMIL vezetésével az együttműködés módozatainak kidolgozása érdekében.

b) Minden rendelkezésre álló eszközzel támogatja az újságírókat munkájuk végzésében, valamint a tényfeltáró újságírást.

c) Hozzájárul a Szövetség törekvéseinek objektív megismertetéséhez.

d) Jó kapcsolatokra törekszik a román sajtóval, amelytől elvárja a tárgyilagos tájékoztatást. Különös figyelmet szentel a hazai és a nemzetközi sajtóban a romániai magyarságról és annak érdekképviseléről megjelenő félretájékoztatásnak, hamis információknak, célzatos kommentároknak; kellő gyorsasággal és hatékonysággal közlést helyesbítését. Támogatja Románia nemzetiségei ellen uszító sajtóanyagok szerzőinek felelősségre vonását, az érvényben levő törvények előírásai szerint.

e) Fontosnak tartja az erdélyi magyar ügyek, problémák, igények kellő gyorsaságú és pontosságú megjelenítését a román sajtóban és román nyelvű szakmai körökben.

f) Országos sajtóintézmények vezető testületeinek kinevezésekor egyeztetni elképzeléseit a hazai magyar sajtó megfelelő szakterületének képviselőivel, és sikraszáll annak érdekében, hogy az Országos Audiovizuális Tanácsban és más ilyen jellegű intézményekben helyet kapjon nemzeti közösségünk képviselője is.

g) Szorgalmazza, hogy a magyar nyelvű kulturális kiadványok legalább nemzeti közösségünk lélekszámának megfelelő arányban részesüljenek az e célra szánt költségvetési forrásokból. Kiemelten támogatja a szórványban élő magyarság sajtótermékeit és a romániai magyar ifjúsági, kulturális, művészeti, irodalmi, szakmai és tudományos sajtót.

h) Következtesen küzd azért, hogy a magyar nyelvű országos és helyi rádió- és televízióadások műsoridejét legalább népességi arányunknak megfelelő időtartamokra állapítsák meg, amelyek szakmailag megfelelő színvonalú műsorok megvalósítását tegyék lehetővé. A magyar nyelvű közszolgálati rádió- és tévéadásokat bővítsék ki, és helyezték minél előnyösebb időszávba.

i) Célként tűzi ki egész napos közszolgálati magyar nyelvű rádió- és televízióadás, önálló magyar nyelvű közszolgálati rádió- és tévéstudiók létrehozását, megfelelő sugárzási időben országosan hallgatható és nézhető műsorok biztosítását a nemzeti kisebbségi adások számára.

j) Következtesen küzd azért, hogy a közszolgálati rádió- és televízióadások keretében a nemzeti kisebbségek szerkesztőségeinek vezetését kizárólag az illető nemzeti kisebbség beleegyezésével, illetve az adott nemzeti közösség reprezentatív szervezetével folytatott megbeszélést követően nevezzék ki. Megalapozott kérésükre a közszolgálati adók egész napos

regionális rádió- és televízióadásokat biztosítsanak a nemzeti kisebbségek nyelvén, melyek biztosításával kapcsolatos kérdésekről speciális szabályok rendelkezzenek. Az esélyegyenlőség elvének megfelelően az állam, illetékes szervei révén, tegye lehetővé a nemzeti kisebbségek számára, hogy magán, kereskedelmi és egyházi rádió- és televízióadókat létesítsenek és működtessenek, valamint azt, hogy az illető nemzeti kisebbség nyelvén más országokban sugárzott rádió- és televízió-adásokat közvetlenül vehessék.

k) Támogatja a romániai magyar szerkesztőségek részvételét a műholdon sugárzó magyarországi közszolgálati médiumok regionális műsoraiban.

l) Sürgeti az általános postai kedvezményezettséget a sajtókiadványok küldésében. Szorgalmazza és támogatja a romániai magyar kulturális sajtó terjesztését az egész magyar nyelvterületen.

VII. EGYHÁZAK

Magyar egyházaink természetes szerepkörükön túl az erdélyi magyarság évszázados hagyományokkal rendelkező, hiteles társadalomszervező és anyanyelvapoló szervezetei is, széles értelemben vett közművelődési tényező, amelyekkel az RMDSZ állandó kapcsolatot épített ki, és kíván fenntartani.

Az RMDSZ értékeli a magyar egyházak erkölcsi, nevelői-oktatói szerepét a közéletben, és a velük való együttműködést a kölcsönös bizalom és egymás intézményi és működési autonómiájának tiszteletben tartásával képzelel, illetve tartja eredményesnek.

Fontosnak tartjuk a folyamatos együttműködést a közös stratégiák és a társadalomszervező programok kialakításában.

Az RMDSZ egyformán nyitott minden egyház és felekezet irányában, tiszteletben tartja tagjainak lelkiismereti szabadságát. Ugyanakkor síkraszáll a vallási és lelkiismereti szabadság teljes körű érvényesüléséért.

Az RMDSZ következetesen kiáll az egyházak autonómiájának tiszteletben tartásáért. Továbbra is szorgalmazza az elkobzott egyházi vagyonok visszaadásáról szóló törvény maradéktalan alkalmazását.

Szövetségünk a maga eszközeivel támogatja a társadalmilag igen szükséges és hasznos új egyházi intézmények (szociális gondozó, oktatási, kulturális, gazdasági és szövetkezeti) létrehozását és szerepvállalását.

Az RMDSZ szorgalmazza, hogy az állam által elismert egyházak számára lehetőség nyíljon a képzés minden területére, formájára és szintjére kiterjedő oktatás szervezésére, valamint központi és helyi költségvetésből való finanszírozására.

Támogatja a moldvai csángó magyarok írásban is kifejezett igényét a magyar nyelvű lelkipásztori szolgálat és hitoktatás bevezetéséért a Iași-i püspökség területén, valamint a magyar egyházak karitatív intézményrendszerének (öregotthonok, gyermekotthonok, kollégiumok) megteremtésére irányuló erőfeszítéseit, és szorgalmazza ezen intézményrendszer állami támogatását.

Az RMDSZ fellép az egyházakkal szemben jelentkező bármiféle diszkrimináció, a hitélet korlátozása vagy annak erőltetése ellen, illetve autonómiájának csorbítása ellen.

Az RMDSZ kiemelten szorgalmazza a kormányzat és a törvényhozás szintjén:

- az egyházi, felekezeti oktatásról szóló törvénytervezet elkészítését az egyházakkal való előzetes egyeztetés alapján, és az ilyen formán kialakított törvénytervezet parlamenti elfogadását;
- az elismert egyházak részarányos, illetve méltányos állami szubvencióját;

- az elismert egyházi ünnepek hivatalos munkaszüneti napként való biztosítását;
- az egyházak hozzáférését az állami és európai uniós pénzalapokhoz, a kulturális örökség (beleértve az épített, tárgyi örökséget is), illetve a szociális és oktatási programok támogatása érdekében.

VIII. IFJÚSÁG

A romániai magyar ifjúság társadalmunk jövőjének meghatározó tényezője, közösségünk fennmaradásának, megújulásának és folytonosságának záloga. A szülőföldön való megmaradás egyéni és közösségi érték, a fiatal generáció nemzeti közösségünk sorsának felelős alakítója.

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség szorgalmazza azon társadalmi, gazdasági és kulturális feltételek megteremtését, amelyek lehetővé teszik a fiatalok szülőföldön való boldogulását, érvényesülését.

Az RMDSZ ifjúságpolitikájának lényege azon feltételek megteremtése, amelyek mellett ifjúságunk társadalmi jelentőségének megfelelően vesz részt az ország és közösségünk társadalmi, politikai, gazdasági és kulturális életében.

Ennek megvalósításában az RMDSZ ez irányban szakosodott intézményei az ifjúsági szervezeteket stratégiai partnernek tekintik. A romániai magyar ifjúság érdekeinek képviselője közös cél.

A fiatal nemzedék kinyilvánította, hogy felelősséget vállal és tevékenyen közreműködik az RMDSZ-szel a romániai magyarság megmaradásáért, gyarapodásáért folytatott érdekvédelmi tevékenységében. Az RMDSZ vállalja, hogy felkarolja és támogatja az ifjúsági szervezetek által megfogalmazott minden olyan kezdeményezést és javaslatot, amelynek célja a romániai magyar fiatalság szülőföldön való megmaradása, életminőségének javítása, életesélyeinek növelése.

1. Teendőink az általános ifjúsági problémák tekintetében

a) Az ifjúság társadalmi érvényesülése és hatótényezővé válásának záloga a korszerű, sokoldalú, rugalmas képzés biztosítása.

Az oktatáshoz való esély megteremtése érdekében az RMDSZ szorgalmazza:

- a diákoknak járó szociális juttatások és kedvezmények körének bővítését és általánossá tételét minden diák vagy hallgatói jogviszonnyal rendelkező fiatal számára, függetlenül az oktatás formájától és jellegétől;
- a diákok érvényben lévő utazási kedvezményeinek kiterjesztését a távolsági autóbusszszállításra is, ugyanakkor a 30 éven aluli fiatalok 30%-os utazási kedvezményének bevezetését;
- a tandíjrendszer oly módon való alakítását, hogy a felsőfokú oktatás hozzáférhető legyen az alacsonyabb jövedelemmel rendelkezők számára is;
- a diákmunka életképes jogszabályi feltételeinek megteremtését;
- a diákhitel működtetését.

Az RMDSZ támogatja az oktatás szereplőinek intézményen belüli önrendelkezési törekvéseit, kezdeményezi a diáktanácsok, diákszövetségek, szakkollégiumok, pedagógusi szervezetek törvényes szabályozását.

b) A gazdasági és szociális körülmények megteremtése és javítása elengedhetetlen feltétele a méltányos megélhetés biztosításának. Ezzel kapcsolatban az RMDSZ szorgalmazza:

- a képzési szakok munkaerő-piaci kínálatok szerinti megtervezését;

- a munkanélküliség csökkentését a fiatalok és a pályakezdők esetében, ennek érdekében sajátos kormányzati és önkormányzati programok beindítását;
- a fiatal vállalkozók és gazdák támogatását, a vállalkozói kultúra fejlesztését célzó képzési és tanácsadási programok beindítását;
- kedvező hitelrendszerek (lakásvásárlás, vállalkozásindítás és -fejlesztés) kidolgozását és fejlesztését;
- a fiatalok mobilitását és gazdasági helyzetét figyelembe vevő bérlakás-program **folytatását**;
- a fiatal családok adókedvezményeken keresztül támogatását, a sokgyerekes családok adóterheinek csökkentését;
- a hátrányos helyzetű, árvaházi, állami gondozásban élő gyerekek és fiatalok társadalmi integrálódási lehetőségeinek megteremtését.

c) Lehetőséget és fontos szerepet kell biztosítani a fiatalok számára az európai integrációt követően, a negatív hatások leküzdése és a pozitív lehetőségek kihasználása érdekében.

d) Az ifjúság sajátos problémáival foglalkozó, erre szakosodott kormányzati, önkormányzati és civil intézményrendszerek bővítése.

2. Teendők a romániai magyar ifjúság sajátos problémáinak tekintetében

a) A főképp fiatal nemzedéket érintő kivándorlás okainak megszüntetése. Elsődleges cél a kivándorlás okainak megszüntetése, az általános gazdasági növekedés, az anyanyelvű oktatás biztosítása, illetve a kulturális lehetőségek megteremtése révén.

b) Az anyanyelvű oktatás kibővítése, fejlesztése a köz-, szak- és felsőoktatás terén és a képzés minőségének javítása. Különös figyelmet szentel a pedagógusképzésnek és prioritásnak tekintve a szociális, tehetséggondozó és tudományos programok támogatását a rendelkezésre álló külföldi forrásokból, szorgalmazza az anyanyelvű posztgraduális képzési formák bevezetését, amelyek csökkenthetik a külföldi továbbtanulás kényszerét.

c) A szórványban élő fiatalok támogatása, az anyanyelvű művelődési lehetőségek biztosítása, az anyanyelven történő információszerzés, az önszerveződés, a közösségi élet alkalmainak megteremtése által. A szórványban működő közösségi házak, információs központok, ifjúsági irodák és ezek hálózatának kiépítése, valamint a tömbmagyar vidékeken működő oktatási, művelődési, egyházi intézmények, civil szervezetek és a szórványvidék hasonló jellegű létesítményei közti kapcsolatok erősítése.

d) A vidéken élő magyar fiatalok helyzetének javítása érdekében:

- a minőségi oktatáshoz való hozzáférés lehetőségeinek megteremtése (ingázás, bentlakás, szórványkollégium);
- a vidéki élet minőségének javítása (közművesítés, közvilágítás, kommunikációs infrastruktúra, egészségügyi ellátás, rendszeres közszállítás stb.);
- a vidék gazdasági körforgásba való bekapcsolása a helyi sajátosságoknak megfelelő gazdasági stratégiák kidolgozása által;
- a vidék regionális és országos szintű információs körforgásba való bekapcsolása teleházak, tanácsadó központok létesítése által;
- a szigetfalvak, kistelepülések művelődési életének fellendítése (színjátszás, olvasóköri, egyleti élet, hagyományörző csoportok).

e) Lehetőséget kell teremteni az ifjúság mint sajátos arculatú társadalmi réteg értékeinek, kulturális és szabadidő-töltési szokásainak kibontakozására, értékesítésére, támogatva a modernizációra irányuló kezdeményezéseket.

f) Az európai integráció és az információs társadalom adta lehetőségek minél szélesebb körű kihasználása.

3. Az RMDSZ és az ifjúsági szervezetek kapcsolata

a) Az RMDSZ vállalja és szorgalmazza az ifjúsági szervezetekkel való közös fellépést, elismerve ugyanakkor annak a jogosságát, hogy az ifjúság saját céljait saját maga által megválasztott úton és saját demokratikus eszközökkel kövesse.

b) Az RMDSZ támogatásáról biztosítja az ifjúsági szervezeteknek a közösségi lét, a demokrácia értékeinek elterjesztése terén kifejtett tevékenységét. Ezért minden olyan program, kezdeményezés, amely fiataljainkat felkészíti a politikai és közéleti szerepvállalásra, prioritásként kezelendő az elkövetkező időszakban. Ugyanakkor meg kell teremteni a lehetőséget arra, hogy a fiatal, szakmailag jól felkészült fiatalok eséllyel pályázzanak önkormányzati, kormányzati, parlamenti és európai parlamenti tisztségekre.

c) Az ifjúsági oktatással foglalkozó szervezetek stratégiai fontosságúak az új oktatási irányvonalak kialakításában - és mint ilyenek - megfelelő támogatottságra számíthatnak minden felmerülő kérdésben.

d) Az ifjúsági szervezetek tevékenységének elsődleges terepe a helyi cselekvés, a helyi közösségi életben való részvétel. Ezért az RMDSZ szorgalmazza az egyes régiók, megyék ifjúságának összefogását megvalósító, demokratikus alapokon működő ifjúsági egyeztető tanácsok létrehozási folyamatának véglegesítését.

e) Az RMDSZ szorgalmazza az ifjúsági szervezetek és programok támogatására elkülönített alapok létrehozását a helyi és megyei önkormányzatok költségvetési alapjaiból az ifjúsági kerettörvény előírásai alapján.

f) Azon ifjúsági, önálló és független szervezeteket, valamint a különböző oktatási, kulturális és egyházi intézmények védnöksége alatt megalakult ifjúsági csoportokat – a kölcsönösség tiszteletben tartásával - az RMDSZ partnernek tekinti az ifjúságot érintő kérdések kezelésében.

IX. SPORT

A romániai magyarság hagyományos értékei közé sorolhatjuk mind a versenysportokat, mind a szabadidősportokat. A testnevelés és a sport az egyetemes kultúra részeként pótolhatatlan szerepet tölt be az emberek testi és lelki egészségének, alkotóerejének megőrzésében, javításában, a szabadidő kellemes és hasznos eltöltésében. Kiemelkedő jelentősége van az ifjúság fizikai, erkölcsi nevelésében. A sport elősegíti a közösségek létrejöttét, kitűnően szolgálja a civil mozgalom erősödését, a jóléti társadalom megteremtését. Kialakítja a teljesítmény iránti igényt, meggyökerezteti az egészséges versenyszellemet.

1. A társadalom szellemi és fizikai egészségének meghatározó alapja a helyes és rendszeres testmozgás.

Célkitűzéseink:

- a sport az életmód szerves részévé váljon;
- minden gyermek és fiatal, minél több felnőtt a lehető legtovább részesüljön a rendszeres testedzés élményeiből;

- a sportban valamennyi tehetséges fiatalnak esélye legyen képességei kibontakoztatására, előtérbe állítva az iskolai testnevelés és sport lehetőségeinek fejlesztését, valamint a helyi, a regionális és az országos versenyrendszerek kiépítését;
- az oktatási intézmények minden szintjén a sport szakemberek általi oktatása;
- a romániai magyar sport meghatározó szervezeteinek támogatása, és a sporttal kapcsolatos egyes teendők - az ehhez szükséges fedezet biztosításával - az önkormányzatok által kötelezően ellátandó feladatkörébe utalása;
- az egészségbiztosítás hozzájárulása a lakosság testedzési feltételeinek, lehetőségeinek bővítéséhez, és a kiemelkedő tevékenységű sportszervezetek közvetlen támogatásához;
- a sportorvosi rendelők kötelező működtetése a megyeközpontokban;
- a többfunkciójú sportlétesítmények létrehozása az önkormányzatok és a magánszféra bevonásával;
- a doppingmentes, tiszta élsportot támogató törvénykezés kidolgozása.

2. A verseny- és szabadidő-sportokkal kapcsolatos teendőink:

- a) versenysportok területén kezdeményezzük:
  - az olimpiai sportágak kiemelt állami támogatását;
  - a szponzorálási törvény uniós normák szerinti módosítását;
  - az országos sportcsarnok, sportpálya és uszoda építési és felújítási program kibővítését;
  - a sportlétesítmények tulajdonjogának tisztázását;
  - az iskolák és a sportklubok közötti kapcsolatok élénkítését.
- b) szabadidősportok területén kezdeményezzük:
  - az önkormányzatok ösztönzését a rendezvények támogatásában;
  - kedvezményes bérleti lehetőségek biztosítását;
  - országos szintű rendezvények korosztályonkénti megszervezését;
  - a testnevelő tanárok ösztönzését a szabadidősport-tevékenységek kiszélesítésére.

X. SZOCIÁLPOLITIKA

Az RMDSZ legfőbb célja e téren olyan életfeltételek megteremtése, amelyek biztosítanák a szülőföldön való megmaradás és érvényesülés lehetőségeit, az elszegényedés kiküszöbölését, különös tekintettel a kisjövedelműekre.

Szociálpolitikai prioritásunk a nyugdíjasok, az ifjúság, a családok, a különlegesen hátrányos helyzetben lévő vagy jutott egyének, csoportok helyzetének felvállalása és segítése.

1. Nyugdíjasok

A nyugdíjas személyek esetében fontosnak tartjuk egy olyan nyugdíjrendszer bevezetését, amely megfelelő megélhetést biztosítana számukra. Ennek a rendszernek két részből kell állnia:

- a) köznyugdíjrendszer, a nyugdíjalaphoz járulással arányos nyugdíj biztosításával;
- b) állam által szavatolt magánnyugdíjrendszer

Fontosnak tartjuk továbbá:

- a szociális nyugdíj bevezetését;
- az özvegyi támogatás bevezetését;

- olyan társadalmi védőháló kialakítását, amely a magukra maradt, magatehetetlen idős személyek számára emberhez méltó életkörülményeket biztosít;
- azon civil kezdeményezések támogatását, amelyek önkéntes alapon biztosítják ezen személyek gondozását, beleértve az intézményalapítást, a már meglévő otthonok felújítását;
- az ingyenes városi közszállítás biztosítását minden 70 évnél idősebb állampolgár számára;
- kedvezményes távolsági közszállítás biztosítását;
- kedvezményes üdülési lehetőségek biztosítását;
- az ingyenes jogi tanácsadást a visszaigénylendő tulajdonok esetében;
- ingyenes gyámhatósági jogsegély-szolgáltatást nyújtani az ingatlan-elidegenítési szerződéskötés esetén.

2. Ifjúság

Az ifjúság tekintetében fontosnak tartjuk:

- a munkaerőpiac fejlődési tendenciáinak tanulmányozását és ennek megfelelő képzési programok kidolgozását;
- munkalehetőségek biztosítását pályakezdő fiatalok részére; olyan intézményes keret létrehozását, amely lehetőséget teremt a vállalkozók számára, hogy még a képzési folyamatban felmérjék a számukra szükséges képzett munkaerőpiacot; egy hatékony információs hálózat létrehozását, amely naprakész adatokat szolgáltat a különböző szakmákban képzett vagy képzés alatt álló fiatalokról a vállalkozók számára;
- megfelelő lakáslehetőségek biztosítását állami és önkormányzati szinten igénybe véve a létező külföldi pénzügyi támogatási lehetőségeket;
- olyan információs hálózat, illetve tájékoztató programok kidolgozását, amelyek ismertetik a létező vállalkozási (családi, kis- és középvállalkozások), pénzügyi támogatási lehetőségeket;
- a már nagykorúvá vált árvaházból kikerült fiatalok támogatását, megélhetőségüket biztosító programok beindítása, a civil társadalom bevonásával;
- az ifjúság körében rohamosan terjedő szenvedélybetegségek megelőzését és leküzdését;

3. Hátrányos helyzetű egyének, csoportok

Kiemelt fontossággal kell kezelni a fizikai és szellemi fogyatékos személyek problémáit. Szorgalmazzuk ezen személyek esélyegyenlőségének megteremtését, a megfelelő infrastrukturális beruházások ösztönzése (sajátos helyzetüknek megfelelő mellékhelyiség-használat, közintézményekbe való bejutás megkönnyítése, sajátos parkolóhelyek biztosítása), valamint olyan ismeretterjesztő programok támogatása által, amelyek életkörülményeik megkönnyítésére szolgálnak, és erősítik az irányukban megmutatkozó társadalmi szolidaritást.

Modern életünk új kérdéskörét, a szenvedélybetegségeket (kábitószerélvezők, alkoholisták) társadalmilag kell kezelni. Megelőzést célzó, ismeretterjesztő programokat kell kidolgozni, kihangsúlyozva a kábítószer-, illetve alkoholfogyasztással járó következményeket, veszélyességüket az emberi egészségre, életre, a családra. Támogatjuk azokat a civil társadalmi, egyházi és közintézményi kezdeményezéseket, amelyek lehetővé teszik a szenvedélybetegek kezelését, a társadalomba való újra beilleszkedését.

A hátrányos helyzetben lévő gyerekek esetében szorgalmazni kell az anyanyelven való tanulás támogatását, magyar identitásukat megerősítő művelődési programok kidolgozását, magyar oktatók, nevelők támogatását, hogy ez irányú szerepet vállaljanak az árvaházakban, elosztó központokban.

Közpénzekből való támogatást kell biztosítani azon idős személyek számára, akik alacsony jövedelmük miatt nem képesek lakásukat fenntartani, mindennapi megélhetési gondokkal küzdenek.

Szorgalmazzuk az önkéntesek intézményének széles körű népszerűsítését, terjesztését, támogatjuk azon önkormányzati, civil társadalmi, egyházi kezdeményezéseket, amelyek önkéntes hálózatokat működtetnek, és hatékony segítséget nyújtanak a hátrányos vagy különleges helyzetben lévő személyek számára.

Feladatunknak tekintjük támogatni a családi adókedvezmény bevezetését az eltartott gyermekek számának függvényében, a gyermeknevelés és a munkavállalás összehangolását a részidős munkavállalási lehetőségének kialakításával.

Szükségesnek találjuk a fogyatékkal élő vagy időskorú, magatehetetlen személyeket ellátó szociális gondozók munkájának megfelelő szintű ösztönzését.

A magukra maradt időskorú személyek esetében szükségesnek tartunk fokozottabb gyámhatósági védelmet nyújtani a lakásmaffiával szemben. A társadalom fokozódó elöregedése, a magukra maradt és önellátásra képtelen időskorúak számának fokozódó növekedése szükségessé teszi az Öregotthon Program kidolgozását. Megvalósítása céljából állami támogatással kell segíteni az öregotthonokat működtető önkormányzatokat és a civil szervezeteket.

Az elszigetelt településeken az intézményes egészségügyi és szociális alapellátás hiányában önkormányzatainknak feladata a magukra maradt és önellátásra képtelen személyek problémáit megoldó „falugondnoki szolgáltatás” meghonosítása és működésének támogatása, önállóan vagy partnerségben egyházainkkal és civil szervezeteinkkel.

4. Munkanélküliek

A munkanélküliség kisebb vagy nagyobb mértékben, de mindig jelen van társadalmunkban. A kérdés nem megfelelő kezelése nem kívánt társadalmi feszültségeket szül, elvándorláshoz vezet. Ezért szükségesnek találjuk a munkanélküliek támogatási rendszerének állandó bővítését.

XI. CSALÁDPOLITIKA

A romániai magyarság súlyos számszerű fogyása arra kötelez, hogy kialakítsunk egy olyan népességpolitikát, amely minél megfelelőbb feltételeket teremtsen a családalapításhoz, a családok gyarapodásához, a családok megtartóerejének erősítéséhez, a népességfogyás megállításához.

A család védendő érték, következésképpen: a társadalom érdeke és egyben felelőssége a családoknak olyan társadalmi, gazdasági, kulturális háttérrel biztosítani, amelyben betölthetik hivatásukat és feladatukat.

A család támogatandó érték, a családra - a felnőttek biztonsága, a gyermekek nevelése és az időskori védettség érdekében - szükség van. Ezért fontosnak tartjuk, hogy családpolitikai programunk széles társadalmi támogatottságot élvezzen.

Szövetségünk felvállalja egy családbarát környezet kialakítását.

Családpolitikánk célja a fiatalok segítése a párválasztásban, a családalapításban, az otthonteremtésben, a család stabilitásának megőrzésében, a gyermekek megfelelő anyagi,

szellemi, érzelmi, erkölcsi színvonalon való nevelésében, a családok egészségügyi, kulturális és szabadidős igényeinek megvalósításában.

Az RMDSZ olyan család- és népeségpolitikát támogat, amely biztosítani képes magyar közösségünk megmaradását és számbeli növekedését szülőföldjén. Ilyen értelemben fontosnak tartjuk a gyermektáppénz növelését, amely hozzájárul a gyermekvállalási kedv növeléséhez, a sokgyerekes családok életszínvonalának megőrzéséhez.

Olyan programok kidolgozását és terjesztését szorgalmazzuk, amelyek a gyermekvállalás jelentőségére, a gyermeknevelés fontosságára fekteti a hangsúlyt.

A nagycsaládok esetében szükségesnek tartjuk egy állami, illetve önkormányzati támogatást élvező üdülési program kidolgozását. Támogatjuk az önkormányzatok által működtetett kedvezményes élelmiszerüzlet-hálózat létrehozását a többgyerekes családok részére is.

Ugyanakkor szorgalmazzuk az egyedülálló szülőkre vonatkozó támogatási rendszer kidolgozását.

Olyan államilag támogatott óvoda-, illetve iskolarendszert kell létrehozni, amely segíti a családokat a gyermekek nevelésében és gondozásában hozzájárulva a szülők szakmai érvényesüléséhez.

Szorgalmazzuk a szociális ellátást pályáztató közalapítványok létrehozását.

Fontosnak tartjuk olyan magzat- és csecsemővédelmi program kidolgozását, amely tekintetbe veszi a szükséges szociális és egészségügyi feltételeket, igényeket.

Támogatjuk azokat a felvilágosító programokat, amelyek tanárok, oktatók, nevelők bevonásával széles körben tudatosítja a szexuális élet egészségügyi vonatkozásait, a nem kívánt terhesség megelőzésének lehetőségeit, a gyermekvállalás és a gyermeknevelés felelősségét.

Támogatjuk továbbá a családok lelki egészségét megőrző, valamint a krízishelyzetekben segítő szolgáltatások fejlesztését, a házasságra előkészítő, konfliktusmegoldást segítő, a válás megelőzését célzó tanácsadást, családterápiás központok létrehozását.

A családpolitikában kiemelt szerepet tulajdonítunk az egyházaknak. Támogatunk minden olyan kezdeményezést, amely ez irányú céljainkkal összhangban van.

Családpolitikánkban fontos helyet foglal el a családon belüli generációk egymás iránti felelősségének megerősítése.

XII. EGÉSZSÉGÜGY

Az egészséghez való jog alapvető emberi és közösségi jog. Szövetségünk célja, hogy az emberek egészségben leélt életéveinek a számát növeljük, a betegek gyógyulását és életminőségének javulását lehetővé tegyük.

Az egészséget társadalmi és gazdasági értéknek is tekintjük, melynek megőrzése és ápolása elengedhetetlen az innovatív és fenntartható gazdasági fejlődéshez.

Alapvető egészségpolitikai értékválasztásunk a méltányosság (egészségügyi igazságosság) és a fenntarthatóság.

Az egészségügyi egységek és intézetek hatásosságának és hatékonyságának összehangolt fejlesztését az igények és gazdasági lehetőségek mindenkor optimalizálásával tesszük lehetővé. Ennek jegyében fontosnak tartjuk olyan egészségügyi rendszerek fejlesztését, amelyben az irányított betegellátás nagyobb jelentőséget kap.

Az orvos – beteg, valamint a döntéshozók – lakosság közötti informacionális aszimmetria csökkentésére irányuló kezdeményezések felkarolásával, az egészségügyi alelnökség -

egészségügyi kommunikációs osztály létrehozásával, következetes munkájával széles körben fogunk értelmezni folyamatokat, és tájékoztatunk orvost, beteget, egészséges embert egyaránt a sikerekről és nehézségekről, azzal a szándékkal, hogy növeljük a társadalmi elégedettséget és az egészségügyi rendszer javíthatóságába vetett bizalmat.

Figyelembe véve a közszolgálati egészségügyi rendszer finanszírozásának fenntarthatóságát Szövetségünk messzemenően támogatja a szektorsemlegesség elvének érvényesülését a magán-, illetve közintézmények finanszírozásánál, a tulajdon jellegétől függetlenül.

Alternatív forrásbevonást szorgalmazunk a továbbiakban is, és támogatjuk az egészségügyi rendszert kiszolgálni képes vállalkozásfejlesztéseket, hangsúlyosabban azoknak a vállalkozásoknak a felkarolásával, amelyek a javak megtermelésének helyszínéül szülőföldünket választották.

Az egészségügyi ellátás minőségi javítása érdekében szorgalmazzuk az egészségügyi reform folytatását és befejezését.

Ennek érdekében Szövetségünk támogatja:

- a jogharmonizáció folytatását, átlátható jogi keretek megteremtését és fenntartásának egységes, normatív rendszer alapján történő támogatását (az egymásnak ellentmondó jogszabályok hatályon kívül helyezését), modern közegészségügyi kerettörvény kidolgozása által;
- az országos egészségügyi programok átgondolását olyan formában, hogy fejlesszük a preventív célú országos programokat, a gyógyító célú programokat pedig beépítsük a biztosítottaknak alanyi jogon járó, biztosító általi finanszírozásba;
- a háziorvosi intézmény megerősítését, amit jelentősebb forrásallokációval (12% az összegészségügyi kiadásokból), a családorvos szerepének és feladatainak kiterjesztésével (igazságos es fenntartható szolgáltatásalapú finanszírozás kidolgozása es fejlesztése), valamint minimáljövedelem garantálásával kívánunk megvalósítani;
- hatékony, európai normáknak megfelelő egészségügyi információs rendszer működtetését;
- az egészségügyi dolgozókat ösztönző alternatív fizetési rendszer kidolgozását, amely megakadályozza a szakemberek kivándorlását;
- a civil szervezetekkel, egyházakkal való együttműködést, olyan szociális háló kialakítása érdekében, amely gyorsan és hatásosan tud reagálni a szociális és gyermekvédelmi igényekre;
- az egészségügyi biztosítási alap célirányos, kizárólag a biztosított beteg javára történő és átlátható kezelését, felhasználását;
- a rendszer informatizálását követően az egészségügyi biztosító decentralizációját az egészségügyi ellátási rendszer kiszámíthatósága és tervezhetősége céljából.
- a magán-biztosítóházak/alapok létrehozását, jogi feltételeinek kibővítését és összehangolását;
- támogatjuk olyan szolgáltatáscsomagok kifejlesztését, amelyek pénzügyi kockázatfelmérésüket követően lehetőséget biztosítanak az önkéntes biztosítások piacának kiegészítő jelleggel történő fejlesztésére;
- az önkormányzataink nagyobb egészségügyi felelősségvállalásának szorgalmazását és támogatását ugyancsak feladatunknak tekintjük;
- az egészségügyben való anyanyelv-használati jogok érvényesítését, a Román Parlament által elfogadott 46/2003-as törvény szellemében.

XIII. ESÉLYEGYENLŐSÉG NŐK ÉS FÉRFIAK KÖZÖTT

Az elmúlt időszakban olyan jogszabályok születtek és olyan törekvések érvényesültek, amelyek a nők és a férfiak közötti esélyegyenlőség biztosítását szolgálták. Ennek ellenére számos olyan hátrányos megkülönböztetés éri a nőket, amelyek felszámolásában az RMDSZ politikai és érdekvédelmi szerepet vállal. Támogatja a nők szerepvállalását a közélet minden területén, valamint hasznosnak ítéli a nők törekvéseit megjelenítő Szövetségen belüli szerveződésekkel.

A meglévő törvénykezés szükséges, de nem elégséges feltétele az esélyegyenlőség megvalósulásának, ezért az RMDSZ szorgalmazza a törvénykezési keret bővítését, társadalmi elfogadtatását és következetes alkalmazását.

Ennek érdekében megoldási javaslatokat dolgoz ki e kérdéskörben a jogszabályok, az intézményrendszeri reform, valamint az országos programok terén egyaránt. Tudatosítani kívánja a romániai társadalom - ezen belül a magyar nemzeti közösség - valamennyi tagjában a nemek közötti társadalmi esélyegyenlőség biztosításának fontosságát, a gazdasági, kulturális, politikai élet valamennyi területén. Az RMDSZ fontosnak tartja ezt úgy rögzíteni, hogy az esélyegyenlőség kérdése a mindennapi élet természetes részévé váljon. Mindez azonban csak a kormányzati intézmények, a civil szervezetek és a munkavállalói érdekképviselői szervekkel való intenzív, széles körű együttműködéssel valósítható meg.

Ennek érdekében olyan intézkedések meghozatalát sürgetjük, amelyek egyenlő bánásmódot tudnak biztosítani a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az oktatás és képzés terén, a családi életben, a kölcsönös tisztelet és megosztott felelősség jegyében, megelőzve a családi erőszak, illetve a nők elleni erőszak lehetőségét, a gazdasági életben, támogatva a nők vállalkozói esélyteremtését, gazdasági döntésekben való részvételét, valamint a politikai életben, biztosítva a nők jelenlétét a szervezet vezető testületeiben, illetve a helyi, parlamenti és európai parlamenti választásokon.

Illetékes testületeink révén olyan átfogó stratégia kidolgozását szorgalmazzuk, amely elősegíti a létező jogi lehetőségek széles körű ismertetését és alkalmazását, tanácsadást biztosít sajátos kérdésekben, elősegíti a nők szerepvállalásának fokozatos kiterjesztését a társadalmi élet minden területére.

XIV. ÖNKORMÁNYZATOK ÉS HELYI DEMOKRÁCIA

1. Alapelvek

a) A helyi autonómiát megvalósító közigazgatási hatóságok - az önkormányzatok - a demokratikus jogállam alappillérei, az európai fejlesztési programok hatékonyságának letéteményesei. A Romániai Magyar Demokrata Szövetség a közösségi és helyi autonómiát legfőbb értéként kezeli, és döntő jelentőséget tulajdonít az önkormányzatok szerepének a helyi gazdasági, szociális, egészségügyi és oktatási, kulturális közfeladatok megfelelő megoldásában, az életminőség javításában.

b) Az önkormányzatiság alapját az önkormányzatok autonómiájának, a feladatok végrehajtásához szükséges források biztosításának, a központi hatalom decentralizációjának kell képeznie.

c) A települési önkormányzatok tevékenységét a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájában foglaltak szellemében kell szabályozni, és ennek megfelelően végezni. Az önkormányzatiság jogszabályi háttere nagy vonalakban kialakult, viszont a jogi keretet valós tartalommal kell feltölteni: a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájában és a 2001. évi 215-ös számú, módosított helyi közigazgatási törvényben foglalt elveknek érvényesülnie kell a helyi közigazgatás minden területén. A további változtatásokat a meglévő rendszerre kell építeni. Ez jogi reformot is jelent, de még inkább az önkormányzatok menedzsmentjéét, a minőségi önkormányzati munka bevezetését. Az önkormányzatok irányítását az átláthatóságnak, hatékonyságnak és demokratizmusnak kell jellemeznie. Az ennek ellentmondó jogszabályokat módosítani kell.

d) Az RMDSZ igényli a történelmi, földrajzi, gazdasági és etnikai szempontok tényleges figyelembevételét minden közigazgatási újjászervezésnél vagy módosításnál.

e) A szubszidiaritás elvének megfelelően biztosítani kell a helyi közösség részvételét minden olyan döntésben, amelynek következményei kihatással vannak életükre.

f) Az önkormányzati munkát a lakossággal való szoros kapcsolattartásnak és a teljes átláthatóságnak kell jellemeznie.

g) Az RMDSZ támogatásával megválasztott önkormányzati tisztségviselőknek egész tevékenységüket a Szövetség Programjának, Alapszabályzatának és a vonatkozó hivatalos RMDSZ-dokumentumok ismeretében és szellemében kell végezniük. A Romániai Magyar Demokrata Szövetség jelöltjeinek kiválasztása során a kompetencia elvét kívánja érvényesíteni. A megfelelő önkormányzati munka megvalósítása érdekében megalkotásra és alkalmazásra kell kerülniük azoknak a mechanizmusoknak, amelyek lehetővé teszik a polgármesterek, helyi és megyei tanácsosok felelősségre vonását. A felelősség a hatáskörök megfelelő minőségű ellátására és az RMDSZ programjának érvényesítésére vonatkozik.

h) Az RMDSZ területi szervezeteinek és az önkormányzatokban dolgozóknak szorosan együttműködve kell tevékenykedniük a Szövetség Programjának megvalósítása érdekében. Az önkormányzatoknak egyházainkkal és civilszervezeteinkkel való jó kapcsolatok kialakítására kell törekedniük.

i) A közigazgatásban való anyanyelv-használati jogokat a Román Parlament által ratifikált Regionális és Kisebbségi Nyelvek Kartája szellemében, valamint a Velencei Bizottság ajánlása alapján kell továbbgondolni, alkalmazását kiterjesztve a dekoncentrált intézmények tevékenységére is.

j) Az RMDSZ fontosnak tartja, hogy minőségi szolgáltatásokon keresztül valósuljon meg a szolgáltató önkormányzat.

2. Alapvető célkitűzéseink

Meggyőződésünk, hogy a gazdaságfejlesztés, a vállalkozói környezet alakítása elsősorban az önkormányzatok által működik hatékonyan. A helyben keletkezett adóbevételek, a személyi jövedelemadó elvonásával, majd különböző közfeladatokra, oktatásra, egészségügyre vagy szociális ellátásra való visszaosztásával az állam fenntartja az önkormányzatok, a helyi közösségek (elsősorban politikai) kiszolgáltatottságát.

3. Politikai célok:

- az erdélyi magyar közösségek (települési, községi és megyei/térségi önkormányzatok) még több lehetőséget kapjanak a helyi döntéshozatalra (decentralizáció).

Aktuális gazdaság- és társadalompolitikai célok (amelyek megvalósulása a politikai célok elérése szolgál):

- infrastruktúrafejlesztési politika - pl. észak-erdélyi autópálya;
- családi gazdaságok fejlesztése;
- gazdaságfejlesztési programjaink összehangolása;
- oktatás terén, különösen a szakoktatás és felsőoktatás terén összehangolás nélkül nincs értelmes fejlődés;
- egészségügy terén is ez kellene legyen a cél;
- kultúra terén szintén ez kell legyen a feladat, mert bármely térségből is származik egy kulturális esemény, az egész erdélyi magyar kultúrát támogatja;
- etnikai és kulturális turizmus területén fontos a promócióra, fejlesztéspolitika összehangolására figyelni;

Ezért közösségeink autonómiatörekvéseinek, valamint önkormányzataink anyagi függetlenségének és valódi cselekvőképességének helyreállítása érdekében célul tűzzük ki:

a) a helyi demokrácia és az önrendelkezés megerősítését és kiteljesítését:

- a helyi demokrácia intézményeinek továbbfejlesztése, az önkormányzatok megerősítése, a helyi választási rendszer reformja és a helyi autonómia kiszélesítése, a helyi választási rendszer reformja, az önkormányzat, a megye és a régió közötti hatásköri megosztások hatékonyság-orientált újragondolása által;
- a polgármester és a helyi tanács közötti viszony hatékonyság és együttműködés jegyében történő újjáalakítása által;
- a prefektus hatáskörének csökkentése, a prefektus igazgatási funkcióinak megszüntetése, a prefektusi jogkör törvényességi ellenőrzésre korlátozása, a közigazgatási bíráskodás szerepének növelésével;
- az önkormányzatok szerepének növelése az engedélyeztetések és ellenőrzések területén.
- a decentralizáció folyamatában a megyei decentralizált (valójában dekoncentrált) szakigazgatás jelentős részének megyei tanácsi hatáskörbe utalása által a szükséges forrásokkal együtt;
- az állami tulajdonú ingatlanok lehetőség szerinti önkormányzati tulajdonba utalásával
- az önkormányzatok tevékenységét szabályozó jogszabályok egyszerűsítése, azok áttekinthetővé tétele által.

b) a helyi közpénzügyi rendszerek és a gazdaságfejlesztés új alapokra helyezését:

- az önkormányzatok pénzügyi autonómiájának növelése, az adórendszer oly módú átalakítása által, melynek alapja a településeken keletkezett források állami elvonásának csökkentése;
- a gazdasági válság miatt szükséges, az önkormányzatokat kényszerpályára szorító intézkedések mielőbbi visszavonása által, elősegítve a bevételkiesések csökkenését, a működési kapacitás helyreállítását;
- a helyi gazdasági fejlesztéseket katalizáló önkormányzati intézkedések támogatásával;
- az önkormányzatok GDP-ből való részesedésének növelésével egy olyan helyi közpénzügyi rendszer által, amelynek központi elemei a hatékonyság, átláthatóság, és amely helyreállítja az önkormányzatok anyagi függetlenségét és valódi cselekvőképességét;
- az életminőség szempontjából nélkülözhetetlen helyi közszolgáltatások szakértelemmel és felelős gazdálkodással való hatékonyabbá tétele, a szolgáltató önkormányzat megvalósulása;

- a decentralizáció folyamatában az erőforrások és a feladatok közötti arányosság elvének gyakorlati érvényesítése, mely szerint a kormány úgy utalja át helyi szintre a problémákat, hogy egyben hozzárendeli a szükséges forrásokat;
- az önkormányzati gazdaságfejlesztés területén megalapozott és valós, de mindenképp összehangolt fejlesztési tervek kidolgozása, a területi-közigazgatási egységek szintjén;
- a helyi termékek ügye az nemcsak gazdaságfejlesztés, hanem identitás-erősítés is, tehát ebből a szempontból is fontos;
- további prioritás az erdélyi magyar munkaerő versenyképességének fenntartása és növelése az élethosszig tartó tanulás támogatásával.

c) önkormányzataink intézményes kapacitásának erősítését:

- közszolgáltatások (egészségügy, engedélyeztetések, adóügyi, szociális juttatási rendszerek stb.) széles körű informatizálása által, az elektronikus ügyvitel (dokumentumok elektronikus kezelése és követése) és a helyi közszolgáltatási rendszerek közötti interoperabilitás kiterjesztése által;
- a Szövetség, az Országos Önkormányzati Tanáccsal együttműködve, programot dolgoz ki az önkormányzati munkára való felkészülésre, a szakmai továbbképzésre és a tisztségviselők kiválasztására. Az önkormányzati munka minőségének javítása érdekében a Szövetség támogatja a regionális önkormányzati képzési központok létrehozását, és ezek állami költségvetésből történő finanszírozását. Az önkormányzatok és a dekoncentrált intézmények az anyanyelv-használati jogokon alapuló szolgáltatásainak minőségi javítása érdekében, a Szövetség szükségesnek tartja a magyar nyelvet használó köztisztviselők állami támogatású továbbképzését;
- a Szövetség ösztönzi és támogatja a közfeladatok és közszolgáltatások hatékonyabb fenntartására irányuló önkormányzatok közötti társulások, regionális és nemzetközi együttműködések hatékony formáit, a források, a szaktudás koncentrációja, a reális stratégiai gondolkodás érdekében;
- a kétnyelvű ügyintézés tényleges gyakorlatának bevezetése minden olyan erdélyi önkormányzatnál, ahol a törvény erre kötelezettséget ír elő, és minél több olyan önkormányzatnál is, ahol erre törvényi kötelezettség nincs, de a helyi magyar közösség igényei ezt megkívánják.

d) önkormányzatainkra épülő oktatási hálózatunk megerősítését:

- az RMDSZ színeiben tevékenykedő polgármestereink, alpolgármestereink, tanácsosaink által a közérdek, a helyi közösség elvárásainak jegyében, valamint a jelen program szellemében gyakorolt felügyeleti és döntéshozatali jogkörök által;
- az önkormányzati, vállalkozói és oktatási intézményi együttműködések eredményeként újraindított anyanyelvű szakoktatás által;
- az új közoktatási szerkezet, valamint a napközis tevékenységek szükséges infrastruktúrájának (kollégiumok, étkezdék, iskolabuszok stb.) kialakításában nyújtott támogatások által;
- az iskolaközi konzorciumok kialakításának elősegítése, támogatása által.

A korszerű képzési-tanulási módszerek elterjesztése az erdélyi magyar közoktatás minden szintjén (pl. elektronikus oktatás stb).

e) a közbiztonság és szociális ellátások javítását

Közbiztonság terén, a Rendőrség szervezéséről és működéséről, illetve a Rendőr jogállásáról szóló törvények szellemében, az RMDSZ szükségesnek tartja a közbiztonság reformjának folytatását, a rendőrök és csendőrök a lakosság nemzetiségi részarányának megfelelő toborzása, a szolgálatban állók nyelvi képzése által.

4. Figyelembe véve az önkormányzatok törvényes hatáskörébe tartozó kötelezettségeket, valamint a létező szűkös pénzügyi forrásokat, szükségesnek tartjuk:

- a falugondnoki szolgáltatás intézményesítését;
- vonatkozó önkormányzatközi megállapodások megkötését, közintézmények, valamint civil szervezetek bevonásával;
- a szolgáltató intézmények és vállalkozások ellenőrzésének szigorítása, az általuk elvégzett feladatok mennyiségét és minőségét illetően;
- az önkormányzatok szociális ellátási szerkezetének, intézményi összetételének átalakítása a lakossági szükségleteknek, szociális problémáknak megfelelően.

a) A támogatási/segélyezési rendszer működtetése - a gazdasági válság következtében jelentősen megnőtt segélyezésre szorulóknak száma és a lekötött intézményes kapacitás szükségessé teszi az elektronikus ügyintézés kiterjesztését.

b) A fogyatékosok, szellemi és fizikai sérültek esélyegyenlőségének megteremtése szükségessé teszi új önkormányzati alapok elkülönítését.

c) A szociális lakás probléma

Megfelelő ösztönző szabályozórendszer esetén a helyi önkormányzatoknak mind az igények, mind pedig a lehetőségek szempontjából hatékonyabb megoldásmódok állnak rendelkezésükre, ezért szükséges lakáspolitikai szerepük növelése. Az önkormányzatoknak támogatások bevonásával egyszerre kell ösztönözniük az új lakások építését és a meglévő állományok felújítását, hozzájárulva ezáltal az ifjúság támogatásához és itthonmaradásához, valamint a visszaszolgáltató ingatlanokból kiköltöztetettek bérlakáshoz juttatásához.

5. Önkormányzatok kommunikációs funkciója - a szolgáltató önkormányzat fogalma

Az önkormányzatok szolgáltató szerepe elsősorban a lakosság minél hatékonyabb tájékoztatását jelenti, és ezáltal a lakosság a döntéshozási folyamatban való minél aktívabb részvételét. A szolgáltató önkormányzat ügyfélorientált önkormányzat, ezért megvalósításában kiemelt jelentősége van a polgármesteri hivatal hozzáállásának, nyitottságának a civil szféra, a település / város / megye lakosságának gondjai iránt.

Ennek egyik megoldási formája olyan „közönség-kapcsolatokkal” foglalkozó kommunikációs irodák és csatornák kialakítása, amelyeknek kizárólagos céljuk a polgárok minél hatékonyabb és gyakoribb tájékoztatása, mind jogaikról és kötelezettségeikről, mind pedig az intézmény működéséről, döntéseiről és cselekvési prioritásairól. Ez egyben új lehetőséget teremt a vélemény kinyilvánítására és a helyi polgári öntudat ápolására. A kommunikációs iroda további céljai: folyamatos információszolgáltatás, a lakosság és önkormányzat közötti együttműködés kialakítása, az intézmény külkapcsolatainak ápolása, mindazon információ biztosítása a polgárok számára, amelyek alapján a polgár tudhatja azt, hogy milyen helyzetben, milyen feltételek igazolása által, milyen eljárások révén, milyen szolgáltatásokra jelenthet be igényt.

Az átláthatóság és hatékonyság szempontjából előrelépést jelentene az igazolási eljárások és dokumentumok egyszerűsítése és egységesítése; a szociális ügyek, adminisztrációs dokumentumok, önkormányzatok közötti továbbítására vonatkozó szervezési, technikai feltételek megteremtése.

Nem utolsósorban az informatikai fejlesztéseket kell kivitelezni és ezeket önkormányzati céltámogatások körébe foglalni. A hatékony információcsere érdekében, azon helyi vagy megyei önkormányzatok esetében, ahol ez még nem jött létre, intranet-hálózatba kell összekötni egy-egy megye, illetve a régiók valamennyi önkormányzatát. A lehető legrövidebb időn belül az önkormányzatoknak fokozatosan meg kell teremteniük a teljes ügyfélforgalom internetes kezelésének lehetőségét, az ügyfélszolgálati tevékenységet az interneten keresztül is elérhetővé kell tenni.

Az önkormányzatok egyéb területeken betöltendő feladatait (egyres oktatási, művelődési, szociálpolitikai kérdések) a program vonatkozó fejezetei tartalmazzák.

XV. AZ RMDSZ REGIONÁLIS ÉRDEKEI, RÉGIÓ- ÉS TERÜLETFEJLESZTÉS

Az RMDSZ regionális politikájának érdeke és célja

1. Régiófejlesztés

Az Európai Unióba való belépésünk pillanatától az európai települések, kistérségek, megyék, régiók, országok közötti nyílt verseny résztvevőivé váltunk, melynek célja a sajátos környezeti-természeti adottságok felhasználására alapozott fejlődőképes gazdasági környezet és jó életminőség kialakítása. Ezen folyamat eredményességén múlik egy térség lakosságmegegartó képessége, társadalmi-gazdasági fejlődése, stagnálása vagy lemaradása.

Az erdélyi magyarság csak akkor lesz képes az Európai Unió kínálta lehetőségek és pénzügyi alapok felhasználásával élni, amennyiben hatékony stratégiával rendelkezik, amely számításba veszi az elkövetkezendő közigazgatási, területfejlesztési reformok lehetséges kimeneteleit.

Románia uniós csatlakozását követően ismét előtérbe kerültek a régiókkal, a régiófejlesztéssel, a regionális politikákkal kapcsolatos kérdések. A kistérségi társulás és a fejlesztési régió, a gazdaságfejlesztés alapeszközei, az önkormányzatok együttműködésének olyan jogi formái, amelyek az európai strukturális és kohéziós alapokhoz való hozzáférés esélyeit javítják, így szerepük a fejlesztési programok beindulását követően felértékelődött.

A csatlakozást követő négy év gyakorlata bebizonyította, hogy a jelenlegi közigazgatási rendszer, valamint a ráépülő fejlesztési társulási formák (kistérségi társulások, régiók) nem alkalmasak, vagy legalábbis nem hatnak ösztönzőleg a különböző fejlesztési folyamatokra. Ami a régiókat illeti, működésképtelenségük okát nemcsak a jelenlegi összetételükben látjuk - túlméretezettség, gazdasági, kulturális heterogén jelleg -, hanem a választott vezetőtestületek hiányában, valamint összefüggéstelen, tartalmatlan és átfedésekkel teli hatásköreikben.

Meggyőződésünk, hogy az új területfejlesztési és regionális politikát, a régiók átalakítását egy jól előkészített és átgondolt reformmal párhuzamosan kell megtervezni. Ennek fontos eleme kell legyen:

a) az ország területi közigazgatási rendszerének újragondolása a földrajzi, kulturális és gazdasági szempontok szerint, új fejlesztési régiók kialakítása, különös tekintettel a Székelyföld és Partium régió létrehozásának fontosságára;

b) a régiók közigazgatási hatáskörökkel történő fokozatos felruházása, szerepük és a központi közigazgatástól átvett hatásköreik pontos behatárolása, elkülönítése egy ésszerű és fenntartható támogatáspolitiká kidolgozása;

c) olyan gazdaság- és intézményfejlesztési politika kialakítása, amely figyelembe veszi az erdélyi helyi társadalmak sajátos örökségét, valamint az itt élő nemzeti közösségek igényeit, intézményteremtő és működtető hagyományait;

d) Erdély felkészítése az Európai Unió bővítéséből adódó lehetőségek, a határmenti és határokon átnyúló programok és az európai intézmények által biztosított közösségi alapok felhasználására;

e) erős érdekérvényesítő képességgel rendelkező, erdélyi önkormányzati szövetségek létrehozása, amelyek képesek:

- a decentralizációs folyamat érdekében való hatékony fellépésre;

- az erdélyi kistérségek sajátos érdekeinek érvényesítésére;

- önálló területi és/vagy ágazati jellegű fejlesztési stratégiák kidolgozására és megvalósítására;

- a helyi közösségeknek a globalizációs folyamatba való bekapcsolására, hozzájárulva ezáltal ahhoz, hogy Erdély, mint Közép-Európa egyik sajátos történelmi régiója, pilléreként szolgáljon Románia európai integrációjában.

Erdély regionális érdekeinek képviselőit az erdélyi románokat és Erdély más nemzeti közösségeit stratégiai partnereinknek tekintjük.

Magyarország és Románia uniós tagságából következik, hogy a határmenti önkormányzatok, régiók, kistérségi társulások határokon átnyúló együttműködéseinek egyes formái uniós forrásokból finanszírozhatók. Az RMDSZ fontosnak tartja ezeknek a támogatásoknak a hatékony, átlátható felhasználását a helyi közösségek kiemelt prioritásait tükröző pályázatok formájában.

2. Területfejlesztés

A területfejlesztés nem csupán az elmaradott térségek felzárkóztatását jelenti, hanem a területi önrendelkezésre épülő, a helyi fejlesztéseket összehangoló, a helyi forrásokat integráló tevékenységeket is, a választott önkormányzati vezetők döntéshozatalán alapuló fejlesztéspolitikát.

Hatékonyságának mutatója a rövid-, közép- és hosszú távú átfogó fejlesztési célok, koncepciók és intézkedések meghatározása, összehangolása és érvényesítése a fejlesztési programok keretében.

A területfejlesztési politika feladatai között fontosnak tartjuk az ország területileg harmonikus és hatékony fejlődésének biztosítását, kiegyensúlyozott, fenntartható területi fejlődésének megteremtését, valamint a területi lemaradás mérséklését.

Szorgalmazzuk mindezt az európai területfejlesztési alapelvek - a szubszidiaritás és decentralizáció, a partnerség és átláthatóság, a hatékonyság és fenntarthatóság, az integrált fejlesztések - jegyében. Szükségesnek tartjuk tehát egy olyan sajátos területfejlesztési politika kialakítását, amely összhangban van mind az Európai Unió regionális politikájának elveivel, mind pedig az erdélyi településhálózat történelmileg kialakult adottságaival.

Az RMDSZ területfejlesztési politikájának hosszú távú feladatai 2020-ig:

- a térségi versenyképesség erősítése;

- a magyarlakta térségek érdembeli felzárkóztatása;

- a kistérségek területileg összehangolt fejlesztése;

- fenntartható térségfejlődés, természeti és kulturális örökségvédelem;

- integrált közlekedési és kommunikációs rendszer kiépítése, elősegítve az infrastruktúrához és a tudáshoz való egyenlő értékű hozzájutást;
- az alternatív energiaforrások fejlesztése, az erdélyi helyi közösségek energia-függetlenségének növelése.

Erdély különböző térségei más-más típusú fejlesztési stratégiákat igényelnek. A Partium, a Székelyföld, a szórványvidékek sajátos problémákkal küszködnek. Így a megoldások is sajátosak, ezért az RMDSZ Erdély valamennyi térségében olyan fejlesztési stratégiát szorgalmaz és követ, amely a helyi körülmények elemzésén alapszik és eredményes tud lenni.

Középtávú feladatok a területfejlesztésben 2013-ig:

- régiókat dinamizáló fejlesztési pólusok megerősítése és az erdélyi városhálózati rendszer fejlesztése (policentrikus városhálózat);
- versenyképes metropolisz-övezetek kialakítása az országos növekedési és a regionális városfejlesztési pólusok köré;
- a határmenti önkormányzatok, régiók, kistérségi társulások határokon átnyúló együttműködéseit támogató uniós források hatékony, átlátható felhasználása, a helyi közösségek kiemelt prioritásait tükröző pályázatok formájában.

XVI. KÖRNYEZETVÉDELEM

Az RMDSZ környezetvédelmi politikájának célja országunk természeti értékeinek és erőforrásainak megőrzése, ugyanakkor egy egészséges és fenntartható életvitel biztosítása az állampolgárok számára.

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség környezetpolitikájának alapja az egészséges környezethez való egyetemes emberi jog biztosítása, illetve a környezetvédelem legfontosabb irányelveinek követése:

a) A megelőzés elve

A környezeti ártalmak megfelelő elővigyázatossággal és körültekintéssel elkerülhetőek vagy csökkenthetőek. A környezet károsodását olcsóbb és könnyebb megelőzni, mint utólag orvosolni.

b) Az integrálás elve

A környezetvédelemnek minden ágazati politikában, tevékenységi területen meg kell jelennie. A környezetvédelmi tevékenység önmagában nem lehet eredményes, ha ellentmondásban áll más tevékenységekkel, célokkal.

c) A fenntartható fejlődés elve

Ez olyan gazdaságfejlődést feltételez, amely megőrzi a természeti erőforrásokat a következő generációk számára is, ugyanakkor anyag- és energiatakarékos termeléssel, a megújítható erőforrások hasznosításával és a fogyasztás ésszerű módosításával a ma élő népesség számára biztosítani tudja szükségleteik kielégítését.

d) A szennyező fizet elve

Bármely környezeti kár közvetlen és közvetett költségeit a kár okozójának kell viselnie. Az RMDSZ környezetpolitikájának fő megvalósítási eszközei:

- a környezetvédelmi szempontok előtérbe helyezése az egyéb ágazati politikák kidolgozásánál és megvalósításánál;
- a környezetvédelmi szempontok és alapelvek hangsúlyos érvényesítése a jogalkotásban;

- a környezet- és természetvédelem terén szakmai alapú, korszerű és jól felszerelt intézményrendszer biztosítása, amely magában foglalja a hatósági és az ellenőrzési feladatokat egyaránt;
- folyamatos és nyitott együttműködés a szakmai civil szervezetekkel;
- hozzájárulás az állami, valamint az EU-s környezetvédelmi célirányos támogatások lehívását és ésszerű felhasználását biztosító rendszer kidolgozásához és hatékony működtetéséhez.

1. Települési környezet

A megfelelő életkörülmények biztosítása érdekében támogatjuk és szorgalmazzuk:

- a klímaváltozás elleni eredményes fellépést lehetővé tévő - az ágazati politikákat összefogó - stratégiák kidolgozását és kivitelezését;
- a lakosság ivóvíz- és szennyvíz-hálózatokhoz való hozzáféréseinek növelését, a beruházások által előmozdítva az ivóvíz- és csatornahálózatok bővítését és felújítását, új szennyvíztisztító állomások felépítését, illetve a meglévők felújítását;
- az alternatív szennyvíztisztítási módszerek engedélyezését kistelepülések számára;
- az illegális és szakszerűtlen szeméttárolók és a szeméttégetés felszámolását, valamint az új, korszerű, biztonságos, közösségi normáknak megfelelő hulladékhasznosító üzemek és hulladéklerakók létesítését;
- az integrált hulladékgazdálkodási rendszerek kialakítását minden megyében és a fővárosban, a szelektív hulladékgyűjtést és a megfelelő újrahasznosító technológiák és üzemek telepítését;
- a hulladékgazdálkodás területén a fokozott ellenőrzést;
- a biomassza energiatermelést szolgáló és/vagy talajjavító komposztként való hasznosítását (beleértve a lakossági és fahulladékot is);
- a meglévő zöldövezetek szigorú megőrzését és új zöldövezetek kialakítását;
- az energiahatékonyság növelését, beleértve a városi távfűtési és a települési közvilágítási rendszerek korszerűsítését, a megújuló energiaforrások hasznosítását, épületek energiahatékonyságának javítását, hőszigetelését, az állampolgárok energiatakarékos életvitelét és az intézmények energiatakarékos működtetését;
- a környezettudatos magatartás kialakulását, fejlesztését;
- a klímaváltozást kiváltó gázkibocsátás csökkentése érdekében a közlekedés korszerűsítését, beleértve a városi tömegközlekedés fejlesztését, a belvárosi gépkocsiforgalom csökkentését, sétálóutcák és bicikli utak kialakítását;
- az országos gépkocsipark modernizálását; az elavult, szennyező gépkocsik forgalomból való kivonását;
- a zajszint csökkentését;
- a kerékpáros-közlekedés infrastruktúrájának fejlesztését;
- az állatkertek korszerűsítését és megfelelő életkörülmények teremtését az állatok számára.

2. Természetvédelem

Természeti értékeink megőrzése érdekében támogatjuk és szorgalmazzuk:

- Románia természetvédelmi akciótervének jóváhagyását és az ütemtervnek megfelelő kivitelezését;
- a természetvédelmi területek kezelési költségeinek (őrzés, kutatás, fejlesztés) normatív alapú állami és/vagy önkormányzati támogatási rendszerének kialakítását;

- a természetvédelmi területek - beleértve a Natura 2000 hálózatot is - védelmének és menedzsmentjének hatékonyabbá tételét biztosító jogszabályok tökéletesítését és teljes körű alkalmazását;
- a Natura 2000 hálózat lényegének és hasznának folyamatos népszerűsítését a gazdálkodók és területtulajdonosok (pl. közbirtokosságok) körében, illetve a területek után járó európai uniós kifizetések folyamatos biztosítását;
- az európai értékű természetvédelmi területek turisztikai potenciáljának kihasználását a fenntartható turizmusra vonatkozó alapelvek betartása mellett;
- a biogazdálkodás megteremtéséhez szükséges feltételek biztosítását;
- minden szükséges jogosítvánnyal rendelkező, tárcaközi vegyes bizottság létrehozását az illegális fakitermelés visszaszorítása érdekében;
- ellenezzük a génmódosított növények termesztésének engedélyezését Romániában abban az esetben ha nem történt meg az általuk okozott potenciális egészségügyi, gazdasági és természetvédelmi problémák reális feltárása;
- ellenezzük a génmódosított növények termesztését védett területeken;
- ellenezzük a nem őshonos növényfajok betelepítését abban az esetben, ha ezek veszélyeztethetik a helyi ökoszisztémákat;
- a különleges védelmi célú vagy szigorúan védett természetvédelmi területeken található erdők tulajdonosainak a kitermelési korlátozásokból fakadó veszteségeinek térítését vagy az adott területek felvásárlását és állami tulajdonban való kezelését;
- a határmenti védett területek kezelési terveinek korrelációját a határon túli, de szomszédos védett területek kezelési terveivel, a természetvédelmi tevékenységek hatékonyságának növelése érdekében.

3. Ipari és gazdasági környezet

- fontosnak tartjuk az ipari, mezőgazdasági és erdészeti tevékenységeknél, hogy fokozott figyelmet kapjanak a CO₂-kibocsátással és -elnyeléssel járó folyamatok;
- szorgalmazzuk a használaton kívüli bányák, meddőhányók és zagyártározók felszámolását és megfelelő rehabilitációját, a történelmi szennyeződések felszámolását, valamint az új bányászati és nehézipari befektetésekre vonatkozó előírások szigorú számonkérését;
- támogatjuk a barnamezős beruházások előtérbe helyezését;
- támogatjuk a környezetvédelmi csúcstechnológiát alkalmazó vállalkozások létrehozását és ezek hozzáférését a fejlesztési alapokhoz, valamint az energiatakarékos technológiák bevezetését;
- fontosnak tartjuk a környezetbarát csomagolási eljárások alkalmazását;
- határozottan ellenzünk minden olyan bányászati tevékenységet, amely nem felel meg az európai uniós és a romániai környezetvédelmi előírásoknak.
- támogatjuk a megújuló energiaforrásokon alapuló, a természetvédelmi szempontokat figyelembe vevő energetikai beruházásokat.

4. Társadalmi és intézményes háttér

Támogatjuk és szorgalmazzuk:

- a Környezetvédelmi Alap finanszírozási rendszerének kibővítését és leegyszerűsítését annak érdekében, hogy a kis- és középvállalkozások, önkormányzatok, civil szervezetek és magánszemélyek számára reális és megfelelő eszközzé váljon;
- a Környezetvédelmi Alap sikeres programjainak folytatását, különös tekintettel a roncsautó-, a zöldövezet-, a védett területek-, az alternatív energia- és a zöld ház programokra;

- a környezeti nevelési szempontok integrálását a formális oktatási rendszerbe, az óvodaitól az egyetemi szintig, emellett támogatjuk a nem formális környezeti nevelési tevékenységeket is;
- a környezetvédelmi engedélyeztetési eljárás ügyviteli leegyszerűsítését, a határidők csökkentését és a szakmai-tartalmi értékelés előtérbe helyezését;
- az állampolgárok és a civil szervezetek érdemi tájékoztatását, valamint tényleges beleszólásának biztosítását az őket és környezetüket érintő döntésekben.

5. Árvíz, belvíz és erózió elleni védelem:

Az árvízi katasztrófák emberi egészségre, környezetre és gazdasági tevékenységekre gyakorolt káros következményeinek hatékony csökkentése érdekében az RMDSZ támogatja és szorgalmazza:

- Románia közép- és hosszú távú árvízvédelmi Stratégiájának az életbeültetését;
- az árvízvédelmi tervek határidőre való elkészítését, illetve az ehhez szükséges pénzügyi források biztosítását európai uniós és kormányzati alapokból;
- az árvízvédelmi infrastruktúra biztonsági fokának növelését;
- a véstározók kialakítását és az árvíz utáni rekultivációs tevékenységeket;
- vízvédelmi erdők telepítését, melyek segítenek elkerülni az eróziót és földcsuszamlásokat, és kiemelkedő szerepet játszanak a talajvízháztartás szabályozásában.

XVII. KÜLPOLITIKA ÉS KÜLKAPCSOLATOK

1. Külpolitika

Az EU tagországaként Románia szuverenitása új értelmet nyer, hiszen a csatlakozási szerződés értelmében ezt számos területen közösen gyakorolja az EU illetékes intézményeivel. Ugyanakkor az EU működési logikája, az uniós finanszírozási alapok elosztási gyakorlata olyan államszerkezeti és közigazgatási változásokat eredményez, amelyek új kihívásokat és lehetőségeket jelentenek a romániai magyar politikai érdekképviselő és az egész erdélyi magyar civil társadalom számára.

Bár Románia csatlakozásával az erdélyi magyar nemzeti közösség alapvető stratégiai célkitűzése - saját önkormányzatiságunk törvényes kereteinek kialakítása és működtetése szülőföldünkön való megmaradásunk és gyarapodásunk érdekében - nem változott, az új helyzet új szempontokat, eszközöket, cselekvési lehetőségeket és kitörési pontokat jelent, amelyekkel élni kell stratégiai céljaink eléréséhez.

Saját, erdélyi magyar külügyi stratégiára van szükség, amely hangsúlyjaiban és prioritásaiban közösségünk alapvető értékein és érdekein alapszik.

Az RMDSZ kiemelt fontosságúnak tartja, hogy következetesen képviselje a kisebbségi jogok európai szintű érvényesítését. Véleményünk szerint amennyiben az Európai Unió közös értéként ismeri el a sokszínűséget, akkor e sokszínűség mögötti feladatok közös felvállalását is el kell hogy ismerje.

A célfeladat: a szubszidiaritás és önkormányzatiság elve, valamint az Európai Unióról szóló Szerződés 2. cikkében foglaltak, továbbá az Alapjogi Charta értelmében a kisebbségvédelem terén kötelező európai jogi szabályozás megalkotásának folyamatos szorgalmazása.

Ennek érdekében szoros együttműködés kialakítása szükséges a tagországok - kiemelten az anyaországi - magyar EU-képviselével, illetve a kisebbségi közösségek képviselőivel. Románia és az EU viszonyában olyan - különböző szintű és egymást kiegészítő, erősítő - strukturális és funkcionális együttműködési kereteket kell kialakítani, amelyekben hatékonyan megfogalmazható és érvényesíthető általában a magyar, és sajátosan a helyi és regionális érdekek és identitás.

A Szövetség szorgalmazza a bevándorló kisebbségek és az őshonos nemzeti közösségek problémáinak differenciált megközelítését az Európai Unió tagállamaiban, azaz tudatosan az utóbbi közösségek speciális helyzetére való figyelmet tartja egy közös európai kisebbségvédelmi keretszabályozás fő feladatának.

Szükség van a kisebbségi kérdés kiemelt kezelésére az EU közös kül- és biztonságpolitikájának keretében.

A feladat: elérni azt, hogy a kisebbségek autonómiatörekvéseit az EU tagállamai stabilitás-erősítő tényezőként és ne veszélyforrásként kezeljék. Ezt a szellemiséget érvényesíteni kell a román nemzetbiztonsági stratégiában, valamint a tágabb térség regionális biztonságpolitikájában.

Európa-politikánk lényege az önálló, folyamatosan a magyar közösségi érdekeket szem előtt tartó aktív és kezdeményező szerepvállalás az EU intézményeiben, főként az Európai Parlamentben. Kiemelt figyelmet érdemel az EU Alapjogi Ügynöksége.

Az Európai Néppárt tagjaként az RMDSZ hozzájárul a keresztény értékrend európai érvényesítéséhez és a nemzetek közös Európájának a felépítéséhez.

Támogatjuk olyan biztonságpolitika kialakítását, amely térségünk demokratikus átmenetének problémái és a hagyományos kihívások mellett megfelelően képes kezelni a XXI. század új típusú kockázatait, a globális, aszimmetrikus fenyegetéseket (terrorizmus, migráció, kábítószer- és embercsempészet stb.).

Fontosnak tartjuk a Kárpát-medencei magyar – magyar kapcsolatok ápolását, ezen belül a politikai természetű kapcsolatokat. Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a Magyar Állandó Értekezletnek, a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fórumának és a különböző kisebbségi sorban levő magyar közösségek szervezeteivel való kapcsolattartásnak, közös fellépésnek.

2. Külkapcsolatok

Külkapcsolatait terén az RMDSZ igyekszik jó viszonyt teremteni, és lehetőség szerint együttműködni az olyan külföldi pártokkal, amelyeknek politikai platformja és tevékenysége közel áll az RMDSZ politikai alapelveihez. E kapcsolatok célja, hogy az illető pártokat megismertesse a román társadalom és a romániai magyarság gondjaival, céljaival, törekvéseivel, hogy ezek megvalósításához megnyerje azok politikai és más természetű (információ- és szakembercseré stb.) támogatását.

Külkapcsolataiban az RMDSZ megőrzi teljes függetlenségét, és fenntartja azt a jogát, hogy a romániai magyar nemzeti közösség érdekvédelmében legjobb belátása szerint járjon el. Alapelveivel és az Európai Néppárt programjával összhangban csatlakozhat a különböző nemzetközi demokratikus szervezetekhez és szövetségekhez.

Az alapvető és egyetemes emberi jogok kérdését nem lehet az egyes országok belügyének tekinteni, ezért az RMDSZ célja, hogy együttműködési kapcsolatokat alakítson ki a különböző nemzetközi kisebbségvédelmi és emberjogi szervezetekkel. A nemzetközi közvélemény tájékoztatása végett kapcsolatot tart a külföldi írott és elektronikus sajtóval, és

képviselteti magát a kisebbségvédelemmel foglalkozó nemzetközi kongresszusokon, konferenciákon.

Az Európai Parlament, az Európa Tanács és a Nyugat-Európai Unió (WEU) Parlamenti Közgyűlésében az RMDSZ képviselői az Európai Néppárt (EPP) frakciójában vesznek részt a munkálatokban.

Az RMDSZ aktívan részt vesz az ENSZ és az Európa Tanács jogi, illetve kisebbségi bizottságaiban, az Európai Népcsoportok Szövetségének (FUEV) munkájában. A nemzetközi fórumokon az RMDSZ általános érvényű konkrét kisebbségi normák kidolgozását, illetve a létező szabályozások bővítését szorgalmazza.

Fontosnak tartjuk az állandó kapcsolattartást a Romániából elszármazott magyarokkal, akik támogatni tudják a más országokban megszerzett tudásukkal, tapasztalatukkal a Szövetség és a romániai magyarság fontos politikai, társadalmi és közösségi célkitűzéseit.

A Szövetség fontosnak tartja, hogy külkapcsolati tevékenysége során a gazdasági témák kiemelt hangsúlyt kapjanak. Feladatunk az erdélyi magyar gazdasági szereplők támogatása, kapcsolatépítési lehetőségeik bővítése, a külkereskedelem ösztönzése.

A régiók szerepe és a társadalmi problémák régiós szinten való kezelése kiemelt jelentőségű számunkra. Ezeknek a külkapcsolatokban való megjelenítése és támogatása fontos a Szövetség számára, ezért vállaljuk egyrészt az egységes Székelyföld régió, másrészt a többnemzetiségű, multikulturális Erdély megjelenítését ezekben a kapcsolati rendszerekben.

Hiszünk a romániai magyar közösségünk, hiszünk nemzetünk európai jövőjében.

Az egyenes, erkölcsös és felelősségteljes közéleti szerepvállalással továbbra is bizonyítani akarjuk: tevékenységünk középpontjában a romániai magyar közösség áll. Egyetlen szövetségünk a romániai magyar közösség.

Célunk egy erős, önálló, fejlett, derűlátó, összetartó, kellő önbizalommal rendelkező közösség megteremtése.

A Szövetség Románia Parlamentjébe választott képviselői és szenátorai, illetve kormányzati és önkormányzati szervekbe delegált képviselői kötelesek az RMDSZ Kongresszusa által elfogadott programban rögzített elvekkel és célkitűzésekkel összhangban lévő tevékenységet kifejteni.

Elfogadta az RMDSZ 10. Kongresszusa, Nagyvárad, 2011. február 26. – 27.